

Upravišтво: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7. telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Zadnja beseda čsl. vlade

Češkoslovaški ministrski svet je sprejel končne predloge za sporazum s sudetskimi Nemci, preko katerih ne more več iti

Praga, 6. sept. h. Pod predsedstvom prezidenta republike dr. Beneša je bila v pretekli noči izredno važna seja ministrskega sveta, ki je trajala nad štiri ure. Na njej je vlada sprejela definitivne predloge in določila najskrajnejše koncesije, na katere bi mogla pristati pri pogajanjih za ureditev narodnostnega problema. Pozno ponoči je bil o seji izdan naslednji uradni komunikat:

Ministrski svet je imel pod predsedstvom prezidenta republike dr. Edvarda Beneša sejo, na kateri je ugotovil, da so se pogajanja češkoslovaške vlade o narodnostnem problemu vodila v zadnjem času v onem duhu in stremiljenju, ki je bil izražen v komunikatu o sestanku zastopnikov vlade z zastopniki sudetsko-nemške stranke z dne 17. avgusta t. l., to je v stremiljenju, da se najde kljub obstoječim razlikam primerna rešitev nemškega problema v češkoslovaški republiki. Temu stremiljenju so služili tudi neoficijni razgovori, ki jih je imel zadnji dan prezident republike dr. Beneš z zastopniki sudetsko-nemške stranke. Na svoji seji dne 5. septembra pod predsedstvom prezidenta republike je sprejela vlada definitivne predloge za nadaljnja pogajanja, ki bodo v najkrajšem času sporočeni zastopnikom sudetsko-nemške stranke.

Uradni komunikat govori o definitivnih predlogih, kar pomeni, da je vlada sklenila najskrajnejše koncesije, na katere je pripravljena pristati in preko katerih ne more več iti. Kakor se je zvedelo, je tem predlogom dal ministrski predsednik dr. Hodža danes dopolne definitivne redakcije in jih je zvečer sporočil sudetsko-nemškemu poslancu dr. Kundt kot zastopniku Henleina.

Popoldne je dr. Hodža sprejel Ashtona Gwatkina in ga obvestil o sklepih ponudnega ministrskega sveta in mu ob enem izročil kopijo predlogov sudetskimi Nemcem.

Verjetno je, da bodo končnojavni predlogi čsl. vlade objavljeni takoj, ko bo vodstvo sudetsko-nemške stranke potrdilo njihov sprejem. Kakor se je zvečer zatrjevalo, bo Konrad Henlein še noč zahteval, da ministrski svet sprejme, da se posvetoje s kancelarjem Hitlerjem.

V praskih krogih naglašajo, da pomenijo predlogi, ki jih je vlada sprejela vlada, najskrajnejšo mejo koncesij, ki so sploh možne. Ni pa govora o tem, da bi vlada kratkotrajno kapitulirala in sprejela vse zahteve, ki jih je postavil Konrad Henlein v svojem govoru v Karlovih Varih. Predlogi, ki jih je sprejela vlada, zadovoljujejo velik del teh zahtev, vendar pa v taki obliki, da ostane nedotaknjena suverenost češkoslovaške republike. Najnovejši korak češkoslovaške vlade dokazuje največjo pripravljenost za sporazum, čeprav je vlada sprejela te predloge pod pritiskom. Jasno pa je tudi, da odsej ne more nihče več zahtevati od Češkoslovaške še nadaljnjih žrtv Češkoslovaška vlada si je lojalno prizadevala, da se prilagodi nastalemu položaju.

Henlein odpotoval včeraj v Nürnberg

Praga, 6. sept. AA. (Reuter). Henlein je danes popoldne zapustil Češko ter odpotoval v Nürnberg, kjer se bo udeležil kongresa narodno socialistične stranke kot častni gost kancelarja Hitlerja.

Runciman in Kundt pri dr. Benešu

Praga, 6. sept. h. Prezident republike dr. Beneš je danes popoldne sprejel najprvo lorda Runcimana, proti večeru pa zastopnika sudetsko-nemške stranke poslance dr. Kundta.

Skrajna meja čsl. koncesij

Praga, 6. septembra. b. »Lidove Noviny« objavljajo k novemu položaju v pogajanjih med vlado in sudetskimi Nemci komentar, v katerem pišejo med drugim: Dejstvo je, da smo dospeli do skrajne meje koncesij, ki bi jih moglo sprejeti češkoslovaško javno mnenje in ki bi jih politično mogla prenesti država. To dejstvo morajo spoštovati vse zainteresirane strani, tudi obe zapadni velisili, ki imata ob svojih diplomatskih in političnih sredstvih možnost, zavzeti se za to, da bi se spravljalost in pripravljenost za kompromis pokazala tudi na nemški strani. Ako naj bi namreč končno ne prišlo do kompromisa, temveč naj bi češkoslovaška vlada enostavno morala ustreči vsem sudetskim zahtevam, potem bi pogajanja ne imela nobenega pomena. To je jasno povedal pred kratkim tudi sam Chamberlain, ko je v spodnji zbornici govoril o odstotkih uspeha, s katerimi se morata začeti oba stranki. Naša javnost ni pozabila te izjave in ima prav sedaj pravico sklicevati se nanjo ko zahteva Henleina stranka stodostrno realizacijo svojih zahtev.

V oktobru kongres sudetsko-nemške stranke

Praga, 6. sept. br. Tiskovni urad sudetsko-nemške stranke je danes izdal izjavo, v kateri sporoča, da bo letos 15. in 16. oktobra strankin kongres v Ustih na Labi. Kongresa se bodo udeležili vsi voditelji strankinih organizacij ter vsi župani in občinski svetniki, ki so člani stranke. To bo prvi kongres te stranke. Ta kongres naj bo nekaka miniatu-

ra nürnbergskega kongresa in bo na njem podal vodja sudetskih Nemcev Konrad Henlein poročilo o dosedanjem delu stranke ter bo dal obenem smernice za nadaljnjo politično in gospodarsko uslobovanje.

Henderson bo stopil v stike s Hitlerjem

London, 6. sept. h. Angleška vlada presoja dogodke zadnjih 48 ur v Srednji Evropi zelo rezervirano in čaka na točnejša poročila o dejanskem pomenu odklonilnega stališča sudetsko-nemške stranke. Uradni krogi v Londonu priznavajo, da je čsl. vlada storila vse, kar je v njeni moči, da pride do mirne rešitve sudetsko-nemškega problema. Zunanji minister lord Halifax, ki se sicer pripravlja za odhod v Zenevo, posveča vso svojo pozornost češkoslovaškemu problemu, v zvezi s tem pa zlasti tudi odnosom med Londonom in Berlinom. Dejstvo, da nemški zunanji minister Ribbentrop angleški vladi ni dal nedvoumnih pojasnil o stališču nem-

ške vlade glede čsl. problema, je izzvalo v londonskih vladnih krogih vznemirjenje. Angleški poslanik v Berlinu Henderson je dobil nalog, naj se med nürnbergskim kongresom stopi v stike s kancelarjem Hitlerjem, ter mu ponovno pojasni stališče angleške vlade glede Češkoslovaške. V Londonu so namreč zvedeli, da mnogo članov nemške vlade ni razumelo svarila, ki ga je izrekel v imenu angleške vlade finančni minister Simon in smatra njegove izjave za polemiko podrejenega pomena. Zaradi tega je Londonu mnogo na tem, da poslanik Henderson obrazloži kancelarju Hitlerju resnost sedanjega položaja in politiko angleške vlade, ki je pripravljena na vse možnosti. V Londonu smatrajo sicer za dober znak, da kancelar Hitler v svoji današnji proklamaciji Češkoslovaške sploh ni omenil, toda na drugi strani ni izključeno da čaka na poročilo Henleina. V angleških finančnih krogih se nagibajo k optimizmu in smatrajo, da so predlogi čsl. vlade docela sprejemljivi za sudetske Nemce.

Noli me tangere za ČSR

Tri točke, v katerih ne bi mogla popustiti nobena češkoslovaška vlada

London, 6. sept. h. Ves današnji londonski tisk obšerno komentira komunikat o nočni seji čsl. ministrskega sveta in poudarja, da je Češkoslovaška storila vse, kar je v njeni moči, da pride do mirnega sporazuma. Če se to ne bo zgodilo, krivda ne bo na njeni strani. Glede na izredno velike koncesije, na katere je pristala Češkoslovaška v interesu miru, je po sodbi londonskega tiska sedaj izven vsakega dvoma, da lahko Češkoslovaška računa na sleherni podporo Anglije. Če bo sudetsko-nemška stranka odklonila tudi te predloge, potem ne bo drugega izhoda, kakor da dobi stališče češkoslovaške vlade močnejši poudarek v drugačni obliki.

Kar se tiče samih predlogov, ki jih je kot končnojavne sprejela češkoslovaška vlada, doznajajo praški diplomatski dopisniki, da vztraja Češkoslovaška pri svojem dosedanjem stališču v naslednjih treh točkah:

1. Sudetsko-nemški stranki ne more priznati pravica, da propagira na sudetsko-nemškem ozemlju narodno socialistič-

ni svetovni nazor ter da vodi politiko nemškega narodnega socializma. To bi bilo docela nezdržljivo z republikanskimi in demokratskimi načeli države, na drugi strani pa je jasno, da bi se narodno socialistična propaganda, podprta od ogromnega aparata Nemčije, ne omejila samo na nemške pokrajine.

2. Češkoslovaška vlada pod nobenim pogojem ne more sprejeti zahtev, da bi se vodstvo zunanje politike odvzelo centralni vladi in kaka sprememba sedanje zunanje politike sploh ne pride v poštev.

3. Oborožena sila države mora slej ko prej ostati neprizadeta in izključno v rokah centralne vlade.

Londonski listi naglašajo, da je sedaj vse odvisno od stališča, ki ga bodo zavzele Nemci. Češkoslovaška vlada je šla do najskrajnejše meje in nihče ne more od nje zahtevati, da gre še dalje in nihče ji tudi ne more zameriti, če se je ustavila tam, kjer je v vprašanju sam obstoj države.

Francija in Anglija stalno budno na straži

Vpoklic francoskih rezervistov pod orožje pomeni samo preventivni varnostni ukrep pariške vlade

Pariz, 6. sept. h. Ves francoski tisk odobrava vojaške ukrepe, ki jih je izdala vlada. »Intransigant« piše da je vlada pravilno zajela vse položaje in da je izdala vse potrebne ukrepe. Vsi vojaški ukrepi so že v polnem obsegu izvršeni. Dopustniki so se že vrnili v svoje garnizije, vpoklicani rezervisti pa prihajajo v redu k svojim enotam. Zaenkrat ne bodo izdani nikaki novi ukrepi, sedaj izdani ukrepi pa bodo ostali v veljavi tako dolgo, dokler bo to zahtevala sedanja mednarodna situacija in varnost države.

Presenečenje v Nemčiji

Nürnberg, 6. sept. AA. (Havas) Med sročno operno predstavo so Hitlerju sporočili vojaške varnostne ukrepe, ki jih je izdala francoska vlada. Med političnimi osebnostmi, zbranimi v Nürnbergu, je vest zbudila presenečenje, vendar še ni podatkov o tem, kakšno stališče bodo zavzeli poklicani krogi.

Nemški poročevalski urad priobčuje tale komentar k vpoklicu francoskih rezervistov:

Vest o francoskih vojaških ukrepih na naši zahodni meji zbujata tem večjo pozornost, ker se govori obenem o običnem popuščanju napetosti splošnega položaja. Nemčija ni nikdar nikomur odkrula ročnih bomb, so se uporniki razkropili. Skupina upornikov je napadla notranjega ministra Salarnosa v trenutku, ko je odhajal od ministrskega predsednika. Notranji minister se je takoj umaknil nazaj v poslopje, vendar pa je bil od več strelcev prejel nevarno ranjen. Večja skupina upornikov je navallila tudi na univerzo in aretirala rektorja, ki pa ga je pozneje policija zopet osvobodila. Po dosedanjih

Maginotovi črti. Po drugi strani si je pa Nemčija smela lastiti isto pravico, da se izogne nevarnosti. Zato je tudi ona izdala enake obrambne ukrepe na svoji zahodni meji. Kakor ni Nemčija videla v francoskih ukrepih neposredne in zavestne grožnje, tako tudi Francija zdaj ne more videti grožnje v ukrepih, ki jih je Nemčija izdala in ki so samo odgovor na prejšnje francoske ukrepe. Zato bi Francija dobro storila, če ne bi segala po takšnih ukrepih.

Angleške priprave v Sredozemskem morju

London, 6. sept. h. Kakor se doznava, pripravljala angleška vlada izredne vojaške ukrepe na Sredozemskem morju, ki jih smatrajo v Londonu potrebne zaradi nejasnega stališča, ki ga zavzema glede razvoja mednarodnega položaja italijanske vlade. V Londonu prevladuje vtis, da so protizidovski ukrepi v Italiji v zvezi s harmonizacijo nemških in italijanskih aspiracij na Sredozemskem morju. Angleška domačinska vojna mornarica je zbrana ob škotski obali in ostane tam do 14. novembra. 51 vojnih ladij je v stalni pripravljenosti. V mornariških krogih priznavajo, da ne gre zgolj za običajne mere, marveč da je ta ukrep v zvezi z napetim mednarodnim položajem, zaradi česar mora biti angleška vojna mornarica pripravljena za vse primere.

Revolucija v Čilu

Opozicija je poskušala nasilno vreči vlado — Upor je bil krvavo zadušen

New York, 6. septembra. br. Iz Santiaga de Chile so prispele sinoči alarmantne vesti, da je tam izbruhnila revolucija. Uporniki so napadli notranje ministrstvo, ministrsko predsedstvo in še nekatere druge urade. Policija je bila takoj alarmirana ter je nastopila proti upornikom z orožjem. Razvila se je krvava ulična bitka, ki je trajala več ur. Sele, ko je prišlo vojaštvo, ki je nastopilo s strojnimi in ročnimi bombami, so se uporniki razkropili. Skupina upornikov je napadla notranjega ministra Salarnosa v trenutku, ko je odhajal od ministrskega predsednika. Notranji minister se je takoj umaknil nazaj v poslopje, vendar pa je bil od več strelcev prejel nevarno ranjen. Večja skupina upornikov je navallila tudi na univerzo in aretirala rektorja, ki pa ga je pozneje policija zopet osvobodila. Po dosedanjih

uradnih poročilih so upor uprizorili socialisti, ki so v opoziciji proti vladi. Pri večrajšnjih spopadih je bilo ubitih 58 upornikov in 1 redar, ranjenih pa je več sto ljudi. Policija je izvršila številne aretacije. Med drugimi so aretirali tudi bivšega predsednika republike generala Carlosa, ki je bil kandidat tudi za bodočega predsedniške volitve. General Carlos se je šele pred kratkim vrnil iz izgnanstva. Vlada je proglasila obsedeno stanje, ki pa je bilo danes že zopet ukinjeno.

Tajfun pustoši dalje

Tokio, 6. sept. AA. Tajfun je razdejal mesto Hilli v bližini Tapoaka, Poruženih je 2.000 hiš. Vihar je terjal tudi človeške žrtve, vendar njih število še ni znano. Tajfun divja zdaj proti severno-vzhodnem delu Japonske.

Hitlerjev proglas nemškemu narodu

Nemški državni kancelar v svojem proglasu riti z besedico ni omenil sudetsko-nemškega problema

Nürnberg, 6. septembra AA. (DNE). Danes je pokrajinski voditelj narodno socialistične stranke Wagner prebral proglas voditelja rajha Hitlerja, s katerim se odpira kongres narodno socialistične stranke za letošnje leto.

Proglas predvsem naglašja, da se je letos znatno razširil krog tistih, ki so zbrani v Nürnbergu. Narodno socialistična Nemčija je sprejela v svoje meje veliko število novih rojakov, zato so tem pomembnejši in ganljivejši spomini, ki jih baš letos zbujata ta kongres v njih. Ravno zdaj v teh jesenskih mesecih poteka 20 let, ko se je v Nemčiji začel notranji razkor. Naše fronte niso zdrobili zunanji sovražniki, temveč jo je razdejal strup, ki se je pretakal v državi sami. Takrat se je začelo razdobje največjega in najsradotnejšega ponižanja nemškega naroda. Leto dni po katastrofi in tem kaosu in nesreči se je začela pot v novo smer. Božja previdnost je izbrala mene za nosilca te smeri. Štiri leta nato se je vršil prvi kongres narodno socialističnega gibanja. Od takrat so se na nadaljnjih kongresih čedalje krepkeje kazali obrisi novega naroda, ki se je začel prebujati.

Narodni socializem nosilec nove Nemčije

Če se danes po tolikih letih ozremo nazaj v dobo naših čudovitih bojov, moramo vztrpeti ob spoznanju, kolikšen preobrat je nastopil v naši usodi. Nemški narod je sicer res ostal isti, a vendar se ni nič spremenil. Nemški narod je prišel na vodstvo. S procesom brezobzirnega, rekli bi, neusmiljenega zbiranja se je ustvaril narodni socializem in to novo vodstvo je postalo nosilec nove povzdige Nemčije. Narodno socialistična stranka je bila stvariteljica te povzdige. Ona je obvladala vse to ogromno delo, ki ga je bilo treba obvladati, če smo želeli, da pride Nemčija v takšno stanje, da bo mogla ponovno zavzeti tisto mesto na svetu, ki ji gre. Da se to doseže, je morala narodno socialistična stranka streti ostale stranke, morala je voditi neusmiljen boj s celo vrsto stanovskih in drugih predhodkov. Morala je poskrbeti, da mora vsak sposoben človek dobiti možnost, da pride na površje, morala je očistiti nemški narod zajedalcev. Naša stranka je morala stopiti v boj z največjim sovražnikom, ki je grozil uničiti naš narod: z mednarodnim židovstvom, sovražnikom vsega sveta. Naša nloga je bila, da se naše narodno življenje očisti njegovih sledov in vplivov. Naša stranka je morala napraviti konec razcepjenosti našega javnega mišljenja, obenem je pa morala zgraditi tudi družabne temelje za novo narodno skupnost, morala je postaviti naše gospodarstvo v službo naroda, predvsem je pa morala ustreči potrebam po novi osrednji in vseslošni avtoriteti. Velikanski je bil program, ki ga je moralo obvladati to gibanje. In danes, po 15 letih, lahko s ponosom rečemo, da je narodno socialistična stranka izpolnila upe, ki so jih vanjo postavljali. Strla je drugo za drugo tudi vse pogodbe, ki so stremele za uničenjem nemškega naroda.

Velika Nemčija

Hitler je nato na kratko orisal vse pridobitve narodno socialistične stranke, potem je pa nadaljeval:

Glejte, še pred nekaj tedni je neki angleški list pisal, da želimo po vsaki ceni skleniti pakt z neko državo, pakt, ki bi se nanašal na razna področja, in sicer zato, ker sicer ne bi imel s čim stopiti pred letošnji kongres. Jaz pa nisem nikdar imel in tudi nimam takšnega namena. Pred vas ne stopam z nobenim paktom, temveč s sedmimi novimi nemškimi župami svoje ožje domovine. To, kar se danes prvič pojavlja na kongresu v Nürnbergu, je Velika Nemčija. Če sta se krona in žezlo starega nemškega cesarstva spet vrnila v to staro nemško mesto, ju je sem prineslo pet in pol milijona Nemcev, ki danes z duhom prisostvujejo kongresu kakor vsi drugi Nemci in Nemke. Vsi oni so danes močnejši kakor kdajkoli, polni zavesti in spoznanja, da so del velike narodne skupnosti. Že samo z dejstvom, da se je naša Osmarka vrnila v okrilje Nemčije, so nam nastale nove naloge za prihodnja leta. S čisto političnega stališča moram reči, da je organizacija našega gibanja v teh krajih v glavnem končana. Z gospodarstva stališča se bo priključitev teh krajev v krog in krepki ritem nemškega življenja hitro izvršila. Za do konca prihodnjega leta bo ta priključitev vzhodnih krajev naše domovine dokončno izgrajena.

Gospodarsko stanje države

Nas stiskajo danes samo skrbi gospodarskega značaja, in sicer skrb za delovno moč, za industrijo, in sicer za popolnoma strokovne delovne moči in skrb za zagotovitev delovnih moči na kmetih. Če hočemo v drugih državah videti tako željno pričakovano gospodarsko slabost tretjega rajha, se bomo mirne duše sprijaznili s to slabostjo, ki sestoji v pomanjkanju delovne sile, in prepustili demokratskim državam kot element moči njihovo nezaposlenost. Če vidimo v pomanjkanju delovne moči svojo gospodarsko nevšečnost, moram pripomniti, da nam je milost Vsemogočnega letos podarila preobilno žetev. Po zaslugi odločnih ukrepov našega Göringa nam je omogočeno, da kljub slabim žetvam prejšnjih let stopamo v novo leto s precejšnjimi rezervami živeža. Zato smo za nekaj let preskrbljeni glede pre-

hrane prebivalstva, a kljub temu moramo biti še zmerom varčni.

Vodja rajha je nato govoril o nepriznanih rezultatih, doseženih po zaslugi nemških strokovnjakov in organizacij pri izvedbi nemškega gospodarskega načrta. Omenil je zboljšanje nemške gospodarske produkcije in dejal:

Nemško gospodarstvo se ureja tako, da v vsakem času in v primeru potrebe more stati na svojih nogah kot celota, ki je popolnoma nezavisna od okoliškega sveta. Ta cilj smo popolnoma dosegli. Že zdaj se more reči, da se zamisel o eventualni blokadi Nemčije more vreti med staro šaro kot popolnoma zastarelo in neuporabno orožje. Naše nadaljnje gospodarsko delo bo vedno osnovano na našem sklepu, da ima interes zaščite našega naroda in našega gospodarskega obstoja prednost pred vsemi drugimi interesi. Hočemo v popolnem obsegu zaščititi svoje lastno življenje na lastni zemlji.

Edino če dosežemo ta cilj, bo nemška oborožena sila v vsakem času sposobna, da sprejme pod svoje močno okrilje svobodo in življenjske interese naše države. Tako bo svet prišel do prepričanja, da je Nemčija izredno dragocen prijatelj in zavestnik. Če to posebno naglašamo, o priliki 10. kongresa narodno socialistične stranke, me vodi pri tem zadovoljujoče spoznanje, da je prišel konec osamljenosti Nemčije tako v političnem, kakor tudi v gospodarskem oziru. Nemčija si je pridobila prijateljstvo velikih in močnih svetovnih sil. Nevarneje kot kdaj prej je zapretila vsemu svetu boljševiška nevarnost, ki gre za tem, da upropasti narode. V tisočih primerih opazujemo delovanje židovskih bacilov, povzročiteljev te svetovne kuge. Mislim, da morem tu javno pokazati, kako smo srečni zaradi tega, da je spet neka evropska svetovna velesila na podlagi lastnih izkušenj in po lastnem predurku ter na lastno odgovornost pristopila k istemu pojmovanju in da je z obžudovanjem vredno odločnosti potegnila iz tega pojmovanja svoj najširši zaključek. Vsi smo srečni, da glede najtežjih življenjskih vprašanj svoje dobe opazamo popolnoma istovetno stališče in istovetna pojmovanja pri naših prijateljih. Takšna pojmovanja morajo čedalje bolj družiti države. Ta novi duh pospešuje notranji preporod obeh naših narodov. Vzgaja se nov bolj zdrav rod in to ne s frazami in pustimi teorijami, pač pa z delom in stvarnostjo, ki daje vedno novih življenjskih sil.

Na koncu svojega proglasa se je vodja nemškega rajha zahvalil Bogu, da je dopustil, da se je vrnila staroslavna Osmarka k Nemčiji. Bog je dopustil, da nemški narod doživi to veliko srečo, nemška država pa velik uspeh, ne da bi bilo treba prelivati kri niti nemu našemu sonarodniaku. Nemški narod ne sme nikdar pozabiti, da to ne bi bilo mogoče, če ne bi bilo sloge in vztrajnega dela v narodno socialistični stranki. Od sedaj naprej za nas in za naše potomce ne bo druge nemške države, kakor Velika Nemčija.

Podaljšanje orožnih vaj v Nemčiji

Pariz, 6. sept. br. Agencija Havas poroča iz Berlina, da je potrjujejo vesti, po katerih so v Nemčiji vpoklicani vsi rezervisti do 45. leta starosti in to tudi oni, ki so bili do sedaj zaradi svoje zaposlitve v raznih industrijskih podjetjih oproščeni orožnih vaj. Obenem je bilo odredeno, da se podaljšajo prvotno na 8 tednov določene vežbe na 3 mesece. To podaljšanje utemeljujejo s tem, da se je pokazalo, da je 8 tednov premalo za zadostno izvežbanje rezervistov. Oboroževalna industrija v Nemčiji dela nč in dan in se delavci menjavajo v treh posadah.

Kralj Boris v Angliji

London, 6. sept. h. Bolgarski kralj Boris, ki je večerj prisel v London, ni takoj odpotoval v Balmoral, kakor je bilo prvotno nameravano, marveč bo do konca tega tedna ostal v Londonu ter bo izkoristil svoj zasebni obisk za politične in gospodarske razgovore z angleškimi državniki. Danes popoldne je sprejel angleškega zunanjega ministra lorda Halifaxa, s katerim je imel dolg razgovor. Prihodnje dni se bo sestel še z nekaterimi drugimi ministri. V angleških političnih in finančnih krogih se zelo zavzema za poglobitev odnosov z Bolgarijo v okviru angleške akcije za gospodarsko podopodo balkanskim državam.

S kitajskih bojišč

Hankov 6. sept. AA. Kitajska agencija Central News poroča:

Kljub napadom s kopnega, morja in zraka, ki so jih Japonci izvršili na kitajske postojanke pri Mošanžu in Ušanju, severno-zahodno od Čičanga, se je Kitajcem posrečilo obdržati te postojanke. Se več, Kitajci so zavzeli Langčung zahodno od Čičanga in ponovno osvojili Pajčijfeng, Jangšan in Lošang, vzhodno od Minšanga.

Tokio, 6. sept. AA. List »Niči Niči« komentira dolgo konferenco med zunanjim ministrom Ugakijem in britanskim poslanikom in pravi med drugim, da se doslej še ni izpolnilo upanje japonske javnosti, da bo Velika Britanija vendar še pokazala več razumevanja za dejanske japonske interese na Daljnem vzhodu.

MOGOČNE IN PRISRČNE PROSLAVE KRALJEVEGA ROJSTNEGA DNEVA

Vsa država je obhajala praznik z velikimi manifestacijami za kralja in domovino — Krasne sokolske prireditve

Ljubljana, 6. septembra.

Se bolj svečano in iskreno kakor zadnja leta je danes vsa država obhajala rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Proslave so bile po vseh krajih Jugoslavije, posebno veličastne pa v Beogradu in v banovinskih prestolnicah: Sokolstvo je poleg udeležbe pri skupnih proslavah povsod tudi še posebej praznovalo rojstni dan svojega starešine s posebnimi akademijami in slimi prireditvami.

Vsi listi v državi so izšli v svečani obliki s slikami in članki o kralju in njegovem življenju. Tudi časopisje prijeteljskega inozemstva je posvetilo ob našem prazniku kralju Petru in Jugoslaviji vrsto simpatično pisanih člankov. Po vseh večjih mestih inozemstva, kjer so naša diplomatska ali konzularna zastopstva ali naše kolonije, so obhajali rojstni dan Nj. Vel. kralja s pristrnimi svečanostmi.

Nj. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel celo vrsto brzoglavih čestitk od evropskih državnih poglavarjev, ki izrekajo najlepše želje za srečo Nj. Vel. kralja in za napredek jugoslovenskega naroda.

Ne moremo objaviti vseh poročil o današnjih proslavah. Omejiti se moramo zaenkrat na poročila iz večjih mest Jugoslavije.

Kraljevski Bled

Bled, 6. septembra

Ze več dni so se Blejci vneto pripravljali, da jim čim boljše proslavo pripravijo rojstni dan mladega kralja in mu na ta način pokažejo svojo zvestobo in ljubezen ter obenem izpričajo, da jim je vedno bil, in je bo njih najljubši gost. Srečo pa se je razvil pravo tekmovalstvo, katera hiša bo najlepše razsvetljena. Tudi čolnarji so okrasili svoje ladje s cvetjem in v zelenjem, tako da so bile podobne pravim cvetnim grmom.

Ko se je zmrčilo, so na pobočjih Jelovice, Stola in drugih hribov zagoreli veliki kresovi, kajti tudi okolica Bleda je hotela pokazati, kako ljubi mladega kralja. Kmalu nato so z žarometi razsvetlili stari grad in tudi cerkva na otoku je bila vsa v blešku. Hkratu so se začele prižigati lučke na hotelih in drugih poslopih. Splošna sodbja je, da je bila to najlepša razsvetljava, kar jih je Bled sploh kdaj videl.

Ob 20. je krenil sprevod proti dvorcu. Na čelu je bil občinski odbor, sledili so zastopniki uradov, nato dvanajst fantov in deklet v krojih, za njimi 150 Sokolov v krojih v spremstvu sokolske godbe in mnogo sokolstva v civilu. Lep sprevod je zaključila četa gasilcev. Bolj ko se je sprevod bližal Svobodu, tem višje so se postavljali vzkliki mlademu kralju, kraljici, kraljevi rodbini, svobodni in neodvisni domovini. Višek navdušenja je pa nastal, ko se je pojavil na balkonu kraljevega dvorca mladi in ljubljani kralj Peter II. Več ko uro je množica vztrajala pred Svobodom, neprestano vzklikajoč in dajoč duška svoji radosti. Medtem so zapluli po jezeru čolni in tudi mnogi tuji so se pripeljali pred dvor v okrašenih čolnih. Z gradu in z otoka so švigale v zrak pisane rakete, povsod so goreli umetni ognji kakor v prizoru iz tisoč in ene noči.

Davi ob pol 11. je bila v župni cerkvi slovesna služba božja. Ze dolgo pred napovedano uro je bila cerkev nabito polna. Okrog 10. je prispela na travnik pred cerkev četa kraljeve garde z godbo na čelu, nato sokolska četa z župnim starostom Jakobom Špičarjem, podstarostom Pavlom Olipom in načelnikom Završnikom na čelu, slovenski fantje in dekleta. Nekaj minut pred pol 11. je prišlo tudi več zastopnikov tujih držav in naših predstavnikov. Ob pol 11. je trobentač naznanil prihod Nj. Vel. kralja Petra II. Godba je zaigrala državno himno. Mladi kralj je prišel v spremstvu svoje vzvišene matere kraljice Marije, bratov kraljeviča Tomislava in Andreja ter bratrancev princev Nikole in Aleksandra.

Po končani službi božji je množica spet navdušeno pozdravljala kralja, ki je prijazno odzdravljala.

V Ljubljani

Ljubljana, 6. septembra.

Ljubljana je snoči in danes slovesno praznovala rojstni dan mladega vladarja Nj. Vel. kralja Petra II. Vse mesto se je odelo v nacionalne trobojnice, na največja mesta pa so bili postavljeni trobojnice. Med praznovanjem uveljavila sokolska manifestacija v veliki dvorani na Taboru. Davi je prota Budimir ob 9. daroval v pravoslavni cerkvi sv. Cirila in Metoda slovesno službo božjo, ki so se je udeležili najodličnejši predstavniki naših oblastev in nacionalne javnosti. Ob 10. je bila v stolnici sv. Nikolaja svečana pontifikalna maša, ki jo je daroval škof dr. Rožman ob številni asistenci duhovščine. Škof dr. Rožman je opravil običajne molitve za kralja, obreda pa je zaključil slovesni »Te deum«. Med drugimi odličniki so se cerkvenih slovesnosti udeležili ban dr. Natlačen s podbanom dr. Majcnom, komandant divizije general Djordje Lukić, župan dr. Adlešič s podžupanom dr. Ravniharjem, zastopnik rektorja univerze dekan pravne fakultete dr. Sajević, šefi vseh državnih uradov, predstavniki korporacij, ustanov in društev, med njimi predstavniki sokolstva, številni oficirji ljubljanske garnizije, rezervni oficirji, vojni dobrovoljci itd. Slovesni obredi so se vršili tudi v evangelski cerkvi in v kapeli starokatoliške župnije.

Opoldne je ban dr. Natlačen v slavnostni dvorani »banske palače« sprejemal čestitke predstavnikov uradov, korporacij in društev. Zvrstilo se je več sto zastopnikov, ki so poročili svoje čestitke in želje ob rojstnem dnevu ljubljene kralja.

Nocoj ob 19.30 je bil na pobudo mestne občine sprevod skozi mesto, v katerem so sodelovala odposlanstva raznih prosvetnih in stanovskih organizacij. Čelo sprevoda, ki je krenil s Krekovega trga proti mestnemu magistratu in prešel Marijin trg, Kralja Petra trg, Tyrševo, Aleksandrovo in Bleiweisovo cesto in se preko Sentja-kobkega trga vrnil pred rotovž, je tvorila vojaška godba s častno četo vajakov, za njo pa so se zvrstili predstavniki dobrovoljcev, rezervnih oficirjev in drugih organizacij, posebno številno pa so bili zastopniki naši vrli gasilci. V sprevodu je sodelovalo šest godb, poleg vojaške še dve železničarski, poštarica, rakovniška in viška; bilo je v njem blizu 2000 ljudi. Na poti skozi mesto je narodno občinstvo spremljalo sprevod v gostem špalirju, iz katerega so kipele navdušeni vzkliki mlademu sokolskemu kralju, kraljevskemu domu in Jugoslaviji.

Ko se je pred mestnim magistratom strnil sprevod, so združeni zbori Hubadove župe in »Ljubljane« pod vodstvom dirigenta Venturiniha ubrano zapeli Vodopivčovo »Kadar zora...«, nato pa je z balkona spregovoril župan dr. Adlešič. Orisal je pomen in namen svečane proslave kraljevega rojstnega dne, ki ga obaja vse prebivalstvo z veselo radostjo in iskrenim spoštovanjem. Posebej je še poudaril tesno povezanost Slovenije do jugoslovenskega kralja, ki preživlja v naših krajih svoje najlepše dni, tako da ga vežejo nanje srčne vezi nepozabnih spominov na mlada leta. Omenil je nato bližajočo se dvajsetletnico Jugoslavije ter silni razmah Ljubljane v svobodni državi. Končal je z vzklikom Nj. Vel. kralju, kraljici Mariji, kraljevskemu domu in Jugoslaviji.

Ko so se poleg manifestacije, ki so se pridružile zaključnim županovim vzklikom, so peveci zapeli državno himno in nato še »Hej Slovani!«, ki jo je z njimi pela tudi vsa množica. Množice so se razhajale med viharimi manifestacijami za kralja in državo. Manifestacije so se nadaljevale po ulicah še pozno v večer.

V Beogradu

Beograd, 6. sept. p. Ze sinočnji veličastni uvod v današnje proslave je pokazal, da bo Beograd in z njim vsa država danes še s toliko večjim navdušenjem praznovala rojstni dan svojega mladega vladarja. V resnici so potekle nad vse svečane vse prireditve od vojaške preko cerkvenih do sokolskih, do ljudskih zabav in nocojskih elitnih prireditev. Zopet so sodelovale pri njih stotisočlne množice.

Najmogočnejše je bila tudi letos velika revija naše vojske na Banjskem polju v prisotnosti kraljevih namestnikov. Revija je pokazala mogočni vzpon naših oboroženih sil. Ogromna množica do 100.000 ljudi se je razvrstila na obeh straneh častne in ostalih tribun, na katerih so se zbrali zastopniki oblasti. Ni je moglo zadržati niti slabo vreme, ko je bilo vso hip priča, da se bo iz nizkih gostih oblakov vsul dež in naliv. Na častni tribuni so se kmalu po 8. pričeli zbirati najvišji predstavniki. Prišla sta kraljeva namestnika dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović, pripeljali so se člani vlade pod vodstvom ministrskega predsednika dr. Stojadinovića, mnogo senatorjev in narodnih poslancev, večje število visoke duhovščine pod vodstvom patriarha Gavrilu, pa tudi zastopniki katoliške in ostalih veroizpovedi. Med odličniki je bil poleg drugih tudi guverner Nj. Vel. kralja Petra II. senator Jeremija Zivanović. Revija je dalje prisostvoval ves diplomatski zbor. V velikem številu je bilo zastopano sokolstvo pod vodstvom I. podstarešine Engelberta Gangla in ostalih sokolskih voditeljev.

Ob 8.30 je prispel na Banjico Nj. Vis. knez namestnik Pavle. Bil je na konju. Spremljali so ga vojni minister general Hristić, namestnik načelnika glavnega generalnega štaba Milutin Nikolić in adjutant Nj. Vel. kralja letalski podpolkovnik Sondermajer. Knez je s svojim spremstvom pregledal razvrščene oddelke vojske, ter pozdravil vsak oddelek posebej s »Pomozi Bog, junaci!«. Po pregledu čete se je med zvoki državne himne podal proti glavni tribuni in se ustavil pred njo.

V tem se je že pričel impozantni defile. Vse je šlo natanko po programu in celo v času, ki so ga napovedali že pred dnevi, se niso zmotili. Vse defile je trajal natanko 54 minut. Zanimivo je, da je prav ta drobna okoliščina izzvala posebno pozornost v pestrem zboru inozemskih vojaških atašeev. Naša vojska je danes zopet doživela velik trijumf. Manifestacije za vladarja in za vse vrste naših čet in orožja so bile nepopisne. Nenehoma je z obeh strani grmelno vedno novo vzklikanje vsakemu posameznemu tanku in topu.

Ob 9.45 je bila revija čet zaključena. Med prazničnimi akklamacijami je Nj. Vis. knez namestnik zapustil Banjsko polje. Polagoma se je za odhajajočimi zastopniki oblasti in diplomatskega zbora pričela razhajati tudi ogromna množica ljudstva.

Medtem so se po vseh glavnih beograjskih cerkvah že pričele slovesne službe božje za vladarja ter njegovo in narodovo srečno bodočnost. Glavna svečanost je bila v Saborni cerkvi, kjer se je služba božja pričela ob 11. Ob tem času je bila slovesna služba božja tudi v katoliški cerkvi, opravil jo je osebno nadškof dr. Ujčić. Pred Saborno cerkvijo je častna četa kraljeve garde sprejela Nj. Vis. kneza namestnika Pavla s strunim pozdravom in narodno himno. V cerkvi so bili že zbrani kraljeva namestnika dr. Stanković in dr. Perović, člani vlade, ostali zastopniki oblasti in diplomatski zbor. Službo božjo je opravil ob veliki asistenci pravoslavne duhovščine patriarh Gavrilu.

Poseben poudarek so imele v okviru prestolnih proslav sokolske svečanosti. V imponentnem številu se je zbralo beograjsko sokolstvo skupno z nešteti delegacijami sokolskih organizacij iz vseh krajev široke domovine. Na hodnikih ulic, po katerih se je napotil sokolski sprevod, ki se

je formiral pred domom matičnega društva, se je zbrala v hipu ogromna množica ljudi, ki je prirejala Sokolom v sprevodu navdušene manifestacije. V veliki dvorani Kolarčeve ljudske univerze je bila svečana sokolska akademija. Dvorana je bila nabito polna. Sokolska godba je intonirala sokolsko himno. Prvi podstarešina Gangl je imel slavnostni govor, v katerem je dal izraza sokolski radosti spričo rojstnega dne

V Zagrebu

Zagreb, 6. septembra. o. Tudi Zagreb je bil za današnji rojstni dan Nj. Vel. kralja ves v zastavah. Na Jelačićevem trgu je bila velika, že tradicionalna vojaška parada, po vseh cerkvah in svetilih so se darovale službe božje, v banskih dvorih je bil sijajen sprejem, sokolstvo ter Jadranska straža pa sta priredila še svoji posebni svečani prireditvi. Oficirski zbor je zaključil vrsto manifestacij z elitno plesno prireditvijo, v hotelu »Esplanade«.

V katedrali je služil mašo pomožni škof dr. Salis, ki je nadomestoval bolelega nadškofa dr. Stepinca. Po cerkveni svečanosti in pravoslavni cerkvi so se vsi zastopniki oblasti zbrali na Jelačićevem trgu, kjer so edinec zagrebskih garnizij pod vodstvom poveljnika savske divizije generala Antića nastopile v sijajnem defileju mimo armijskega poveljnika generala Jurišića, podoba dr. Mihaldžića, dr. Pečića, konzularnega zbora, velikega števila generalov ter zastopnikov vseh zagrebskih oblastev. Nastopili so vsi oddelki vojske, od pešadije do najtežjih baterij topništva. Tudi letalstvo je z dvema eskadrilama sodelovalo in brnenje motorjev je dajalo zagrebski paradici še svoj poseben ton.

Zagrebsko sokolstvo je korporativno sodelovalo že pri vojaški paradici. Zbralo se je v velikem številu na letnem telovadišču Sokola II. in po defileju spet v povorki krenilo do Sokolskega doma v Klajevici ulici, kjer je bila slavnostna akademija. Vsa dvorana je bila v hipu napolnjena do zadnjega kotička. Ko so praporščaki nastopili na odru, so bili prapori pozdravljeni s sokolsko koračnico in viharimi manifestacijami za mladega vladarja in sokolskega starosta. Starosta zagrebske župe dr. Gavrančić je imel pozdravni govor. Prečitana je bila poslanica, sledil ji je reterat o sokolski petletici, nato pa je godba zaključila zagrebsko sokolsko akademijo s himno: Hej Slovani.

Popoldne je zagrebska sokolska župa priredila medžupne lahkoatletске tekme. Prvo mesto je med člani dosegla ljubljanska župa (68 točk), drugo zagrebska (51) tretje beograjska (43), četrto celjska itd. Rezultati za članice so bili 1. Ljubljana (35), 2. Zagreb (17), 3. Beograd (10) in 4. Osijek (8). Tekme, ki so se vršile na sokolskem stadionu v Zagrebu so potekle v popolnem redu in so se zaključile ob 18. Vsega skupaj je sodelovalo 140 tekmovalcev in tekmovalk.

Zvečer je vojska priredila baklado po mestu. V sprevodu so sodelovale velike skupine članov raznih organizacij. Tudi baklada je uspela naravnost sijajno.

V Mariboru

Maribor si je nadel praznično zunanjo sliko, da pokaže tudi na zunanjo svojo globoko vdanost mlademu kralju Petru II., kraljevskemu domu in Jugoslaviji ob slovesnostih kraljevega rojstnega dneva. Praznično razpoloženje ni moglo motiti mrzlo in deževno vreme. Šolska mladina se je zbirala v ranih urah, v rokah zastavice s kraljevo sliko, oddelki mariborske garnizije pa so se razvrstili pred stolnico. Ob 8. je bila v stolnici v navzočnosti predstavnikov vojaških in civilnih oblastev ter mariborskega javnega življenja svečana služba božja. Istočasno je bila služba božja tudi v starokatoliški kapeli, ob 9. v pravoslavni kapeli v meljski vojašnici, ob 10. pa v protestantski cerkvi. Poleg predstavnikov mariborskega javnega življenja in drugih številnih odličnikov je prisostvovala bogoslužjem množica prijednikov vseh veroizpovedi. Po bogoslužju so se v sejni dvorani sreskega načelnika sprejemale čestitke, in je bila v ta namen razporejena posebna vpisna knjiga.

Medtem se je pričela zbirati v središču mesta, ki je vse v državnih zastavah, množica Mariborčanov, da prisostvuje slavnostni paradici mariborske garnizije. Od Slovenske ulice pa vzdolž Aleksandrove ceste in preko Trga svobode se je zgrnila večstisočlana množica Mariborčanov, ki so v gost in špalirju motrili potek svečane parade. Od Trga svobode se so vzdolž Aleksandrove ceste razvrstili v špalirni praporji Sokoli, strunno, udarno so koralke vse čvrstem defileju in paradnem koraku vse formacije mariborske garnizije mimo mestnega poveljnika generala Stanojlovića, v čigar spremstvu so bili predstavniki mariborskih oblastev.

Po končani, krasno uspeli paradici, se je množica nacionalnega in sokolskega občinstva zgrnila v unionsko dvorano, ki je bila do natečenosti polna zavednih članov mariborskih sokolskih društev. Nad odrom je visela slika našega mladega kralja, odeta v državno trobojnico. Posebno močno so učinkovali stebri v zelenju. Pod sliko so se razvrstili zastavonoše s prapori. Tudi ostali del dvorane je bil bogato okrašen z zastavicami.

Uvodna točka sokolske proslave v Unioni je bil pozdrav državni zastavi. Godba Drave je pod vodstvom kapelnika Žekarja odsvirala uvodno skladbo. Zatem so vrli Dravaši pod vodstvom zbropovodje Horvata zapeli sokolski pozdrav. Sledila je slavnostna beseda predsednika meddržavnega odbora mariborskih sokolskih društev prof. Strune, ki je orisal pomen današnjega dne za vse jugoslovensko sokolstvo, posebno za mariborsko sokolstvo pa radi tega, ker se vrši ta proslava prvičrat v lastnem Sokolskem domu. Ob

spomenu na neposrednega kralja kraljeviča Petra II. v brezpopojni vdanosti njegovemu sinu, mlademu kralju Petru II. prisega obojne sokolstvo, da bo Jugoslavijo čuvalo svojemu sokolskemu kralju.

Ko je govornik z vzklikom kralju Petru zaključil svoja izvajanja, je godba zasvirla državno himno. Dravaši so potem zapeli »Zdravo, zdravo«, nakar je C. Hočevar prečital poslanico SKJ. Ljubek je bil prizor, ko so Sokoliki in Sokolice deklamirali »Kralju Petru II., čurvarju Jugoslavije. Dravaši so zapeli »Hej trubači ter »Kvišku, plava zvezda«. Vera Klemenčičeva je temperamentno recitala pesem »Naša svoboda«. Prof. Struna se je zatem pristrčno zahvalil vsem, ki so prispejali na to prelepo proslavo, ter je ob zaključku spregovoril bodrilno, navduševalno besede sokolski mladini. Z veslovansko himno »Hej Slovani« in sokolsko »Le naprej«, ki ju je gromko zapela sokolska množica, je bila dopolnena slovesnost končana.

Po končani proslavi so a. Sokoli formirali v veličastno povorko, ki je strunno disciplinirano koralala, po občinstvu ob straneh navdušeno pozdravljala, po Aleksandrovi cesti, Slovenski in Gosposki ulici ter preko Glavnega trga do Narodnega doma, kjer je bil razhod.

Tako je mariborsko sokolstvo še posebej lepo in pristrčno proslavilo rojstni dan sokolskega starešine, našega kralja.

V Celju

Sinoči ob 20. je zažarel za Kalvarijo na hribu sv. Jožefa kres, ki ga je zažgalo sokolsko društvo Celje-matica. Kres je plamtel dolgo ob pokanju topičev. V ponedeljek in torek zvečer je bilo profelje mestnega poglavarstva razsvetljeno z žarnicami v državnih barvah ter okrašeno z iluminirano začetnico P. II. in kraljevsko krono. Celje se je odelo v državne zastave.

Davi ob 8. je bila v opatijski cerkvi služba božja. Sledila je služba božja v pravoslavni in evangelski cerkvi ter v starokatoliški kapeli.

Ob 9.45 se je pričel pred mestnim poglavarstvom pred komandantom 39. pp. generalštabnim polkovnikom Mihailovičem strumen in učinkovit defile celjske garnizije, ki mu je prisostvovalo mnogo občinstva.

Po defileju je bila na trgu pred mestnim poglavarstvom proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Združeni moški pevski zbori so zapeli pesmi »Jaz sem Slovan« in »Od Urala do Triglava«, nato pa je župan Mihelič z balkona mestne hiše spregovoril o pomenu kraljevega rojstnega dne in 20letnice Jugoslavije. Ob zaključku svojega govora je vzkliknil Nj. Vel. kralju, kraljevskemu domu in Jugoslaviji. Po njegovem vzkliku je železničarska godba zaigrala državno himno, nakar je bila proslava zaključena.

Ob 10.30 je bil v sokolski telovadnici v mestni narodni šoli zbor sokolstva. Člani, članice, naraščaj in deca celjskega Sokola so napolnili telovadnico do zadnjega kotička. S častitljivim druženjem ter z naraščajskim in dečjim praprom je sokolstvo krenilo v veličastnem sprevodu iz telovadnice v mesto. Bilo je v njem nad 600 članov, članic, naraščaja in deca. Velika dvorana Narodnega doma se je napolnila do zadnjega kotička. V dvorani se je zbralo sokolstvo, predstavniki vojske in člani raznih nacionalnih organizacij, vsega okrog 1000 oseb. Oder je bil okrašen s kraljevo sliko, državno trobojnico in zelenjem. Pred pričetkom proslave so doneli po dvorani brez prestanka viharni vzkliki kralju Petru II., kraljevskemu domu, jugoslovenski vojski in sokolstvu. Ko je prispel v dvorano komandant 39. pp. generalštabni polkovnik Mihailović, so zaorili navdušeni vzkliki »Živla jugoslovenska vojska!«, spremljani s frenetičnim aplavzom.

Ko je zaigrala železničarska godba državno himno, je stopil na oder starešina sokolskega društva Celje-matica dr. Milko Hrašovec. V globoko zasnovanem govoru je očrtal pomen rojstnega dne sokolskega starešine Nj. Vel. kralja Petra II. ter prikazal lik in bodoče velike naloge mladega, iskreno ljubljenega kralja. Dvorano je pretresel trikratni gromki vzklik kralju: »Zdravo!« Nato je starešina podčrtal pomen 20letnice Jugoslavije. Omenil je težke borbe in ogromne žrtve za našo svobodo, ki jo moramo kot največjo dragoceno odločno braniti proti vsakemu sovražniku. Porok za našo svobodo nam je naša hrabra vojska, katere predstavnika polkovnika Mihailovića je starešina ob viharnih ovacijah vojski prav posebno pozdravil.

Ko se je viharno vzklikanje, ki je sledilo govoru društvenega starešine, poleglo, so vsi udeleženci ob spremljevanju železničarske godbe zapeli himno »Hej Slovani!«. Nato je društveni starešina sporočil, da so prinesli kurtiji 52 sokolskih društev in 7 sokolskih čet kljub slabemu vremenu točno ob 10.30 v Celje pozdravno poslanico, ki bo brzoglavno poslana Nj. Vel. kralju Petru II. Ko je prečital poslanico, je zadovolna po dvorani ob spremljevanju godbe pesem sokolskih legij, ob zaključku pa je godba zaigrala državno himno. Ob navdušenem vzklikanju je začela velika množica v največji disciplini zapuščati dvorano in odhajati na domove.

Zvečer je priredilo vojaštvo učinkovito baklado po mestu, nato pa se je pričel dobro obiskan družabni večer v Oficirskem domu.

V Ptuj

Ptujsko sokolstvo z naraščajem je imelo danes ob pol 9. zbor pred društveno pisarno, nakar se je podalo v ptujsko cerkev k slovesnemu opravilu, kateremu so prisostvovali vsi tukašnji predstavniki in mnogo občinstva. Ob 11. je potem bila v prosvetni dvorani v Mladiki slavnostna seja. Združeni zbor Glavne Matice in Železničarjev je zapel sokolski pozdrav. Nato je starosta dr. Šalunim imel slavnostni govor. Ko je izgovorila državna himna, je bila prečitana poslanica saveza SKJ. Sledile so deklaracije in nagovor na sokolsko deca. Za zaključek je vsa sokolska družina zapela pesem: »Hej Slovani!«

Zvečer ob 19. se je sokolstvo udeležilo skupnega slavnostnega sprevoda po mestu, ki je krenil z Dominikanskega trga. Kakor mnogi ostali udeleženci v sprevodu, sta tudi sokolski naraščaj in deca nosila lampionce. Dan je bil zaključen s svetlim plesom, ki so ga priredili ob 21. uri aktivni in rezervni oficirji ptujske garnizije v oficirski žitnici.

Upokojitev bana primorske banovine

S kraljevskim ukazom od 6. septembra je bil na lastno prošnjo upokojen ban primorske banovine dr. Josip Jablanović ter obenem odlikovan z redom Karadjordjeve zvezde 4. stopnje. Ban Jablanović je bil po službi najstarejši ban ter je bil postavljen kot naslednik dr. Iva Tartaglieve sedanjega predsednika Jadranske straže in navdušenega pristaša dr. Mačka.

Židovski uradniki v Italiji odstavljani

Rim 6. sept. AA. Danes so s posebno naredbo odstavili 19 židovskih uradnikov notranjega ministrstva.

Nenadna smrt kardinala

Rim, 6. sept. bp. Davi je umrl nenadoma, zadet od srčne kapi, kardinal Camilo Laurenti, predsednik kongregacije za cerkvene zadeve in kongregacije za proglasitev svetnikov.

S P O R T

Jugoslavija: Rumunija 1:1 (1:0) Včerašnja reprezentančna nogometna tekma v Beogradu je ostala po obojestranski povprečni igri remis

Beograd, 6. septembra.

Z današnjo 18. meddržavno tekmo med Rumunijo in Jugoslavijo iz razumljivih razlogov ni bilo prav posebnega zanimanja. Na igrišču BSK se je zbralo komaj 7 do 8000 gledalcev, kar je za srečanje dveh državnih nogometnih reprezentanc zelo slabo spricevalo. Vzrokov za ta slabi obisk je bilo več, predvsem naša zadnja dva neuspeha proti češkoslovaški in z drugo garnituro v Bukarešti, dalje slaba postava naše izbrane enajstorice in tako sestavljena naša »elitica«.

Ob 16.15 sta se nemškemu sodniku dr. Bauwens postavili enajstorici v naslednjih postavah:

Rumunija: David, Burger, Albu, Demetrescu, Cotorman, Vintila, Bindea, Bogdan, Baratici, Bodola, Dobal.

Jugoslavija: Glaser, Zagorac, Matošić, Kekeš, Jazbec, Kokotović, Šipos, Lešnik, Petrović, Antolović, Podhratski.

Do 30. minute prvega polčasa je bila igra precej mirna in ni bilo na nobeni strani posebno nevarnih situacij. V 41. min. je prišel Matošić preko sredine, od dal Lešniku, ki pa je ostro postal mimo gola. Minuto kasneje, so bili naši spet v napadu. Podhratski je v kazenskem prostoru, kjer odda Petroviću, ki iz težke situacije strelja ostro v desni spodnji kot. 1:0 za J. Razburjiva je bila še zadnja minuta, ko je Petrović sam zrišiel do pred samega vratarja Davida in streljal v vrata, toda žoga se je zadel v slednjega in odšla v kot.

Po odmoru je v 6. min. rumunski branilec Albu grdo foulal Šiposa, tako da so ga morali odnesti z igrišča. Publika viharno protestira. Naši igrajo zdaj samo z 10 igralci. V 14. min. strelja Vintila proti strel in srednji napadalec zabije gol, toda sodnik ga ne prizna zaradi off-sidea. Na terenu se pozna Šiposeva odsotnost, ki pa se na srečo spet vrne v 18. min., čeprav ni v formi kakor prej, ker je njegova poškodba očitno hujša. V 22. min. zagreši veliko napako Kekeš v Glaser ima mnogo poila, da razširi nevarno situacijo. V 23. min. sledi napad Rumunov z leve strani. Dobal uide Zagorcu, žogo dobi Baratici, ki doseže z ostrim strelom izenačenje 1:1. Zdaj sta enajstorici spet pustili in rezultat se do konca ni menjal več.

Naši so, kakor se je splošno računalo, zaigrali slabo. Vrzel, za katere se je vedelo že v naprej, je pokazalo na terenu še več. Vse njene vrste so bile samo povprečne, najslabša pa je bila napadalna, kjer je bil edini moč akcije neutrudljivi Šipos. Če bi bil napad po igri vsaj dosegel povprečno igro ozadja, bi bila naša enajstorica z lahko slavlila ceneno zmago nad nasprotnikom. Krivda zadene to pot v glavnem savezno upravo, ki je prevela posle saveznega kapitana in tako sestavila našo »elitico«.

Tudi Rumuni so se pokazali čimve samostojno s povprečne strani in tudi njihova igra ni bila vredna reprezentativne tekme. Zanje je današnja zmaga veekako velik uspeh, saj jim je uspelo odnesti na beograjskih tleh remis s enajstorico, katere so se še vselej bili na lastnih igriščih.

Sodnik dr. Bauwens je bil prav dober, čeprav mu je del publike zamerjal nekatere upravičene odločitve.

O Ljubljana...

Sušak, 6. septembra. o. Danes je tiskal gostovala ligaška enajstorica SK Ljubljana proti domačemu pevaku Orientu. Tekma se je končala z zmago domačih 4:2 (2:1).

Subotica, 6. septembra. o. Zagrebska Concordia je danes izgubila prijateljsko tekmo proti Bački z 0:1 (0:1).

Motociklisti Avtokluba Rakitno jutri na praznik skupen izlet na Rakitno. Vabljeni so tudi prijatelji in znanci članstva. — Zbrališče ob 13. pred klubovim sedežem, Kongresni trg 1.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Oblačno s dežjem na severozahodu, v Bosni in v severnih predelih. Jasno na jugu in jugovzhodu, delno oblako drugod. Toplota je nekoliko padla. Najnižja toplota Mrzle Vode 7, najvišja Niš in Skopje 30 stopinj.

Zemunska vrem

Domače vesti

* Za pomočnika železniškega direktorja v Subotici je imenovan dr. Ivan Kavčič, dosedanj načelnik splošnega oddelka pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu. V prometnem ministruvstvu je napredoval v IV. skupino I. stopnje Rudolf Mihelič, višji svetnik v splošnem oddelku, za višjega svetnika II. stopnje iste skupine in v istem oddelku pa Franc Kranjc.

* Povišani in odlikovani oficirji. V službenem vojnem listu od 6. t. m. je cela vrsta napredovanj in odlikovanj in so med njimi tudi naslednja: čin polkovnika sta dosegla pehotna podpolkovnika Koprivca Ivan in Zlobec Marij; čin majorja kapetani I. razreda Ferkaš Slavko, Cokan Franc, Piš Ivan in žandarmerijski kapetan I. razreda Sajdel Adolf; čin kapetana I. razreda kapetani II. razreda: Meteljk Anton, Taborščak Božidar, Pišljarič Stanislav, Zlatar Stefan, Prelog Ivan, Skoberne Stanislav, Antonič Josip, Orehek Karel, Zadnik Janez, Bauer Božidar, Baloh Jakob in Krajnc Josip. Med odlikovanci so: red jugoslovenske krone III. stopnje so dobili polkovniki Zelenki Milan, Pacak Franc, Fragner Ivan in Janež Ferdinand; red belegrada orla IV. stopnje podpolkovnik Ušar Franjo, kapetana fregate Petrakova Josip in Večarič Anton ter kapetan korvete Kozjak Franc.

Gotovo jih rabite
Lutz-peči, Ljubljana, VII, tel. 32-52.
Glej Velesejem, paviljon »F«.

* Imenovani so za profesorje v VIII. skupini dosedanj supletenti Filip Terčelj v Ljubljani, Viktor Fabjan v Novem mestu, Lino Legiša v Celju, dr. Peter Eržen v Kočevju, Cveto Skok v Svilačju in Silvo Kopriva v Novi Gradiski.

* Bivši urednik vojaškega strokovnega lista »Ratnik« je umrl. V starosti 76 let je umrl v Beogradu upokojeni intendantski podpolkovnik Stevan Matijević, ki se je uvrstil med odlične vojaške strokovne pisatelje in je bil 38 let sourednik in urednik vojaškega strokovnega lista »Ratnik«. Rodil se je v Čačku, kjer je bil njegov oče inženjer. Na Madžarskem in v Nemčiji je dovršil visokosolske studije in postal profesor. V tem poklicu pa ni dolgo ostal. Sprejel je bil v diplomatsko službo in kot srbski poslanik je služboval v Prištini, v Carigradu in v Budimpešti. Diplomatsko službo je sam zapustil in postal aktivni oficir. Ne samo kot vojaški strokovni pisatelj, temveč tudi kot prevajalec madžarske in nemške literature se je uspešno udeleževal.

* Omladina jugoslovenske nacionalne stranke za srez Krška vabi vse svoje člane in prijatelje, da se na praznik 8. t. m. ob 10. dopoldne udeležijo mladinskega zborovanja v Krškem.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE



A. REIN IN DRUG

Zagreb,

GAJEVA 8. ILICA 15.

obvešča neobvezno:

V V. razredu, 36. kola državne razredne loterije so bili dne 5. septembra izžrebani naslednji dobitniki:

Din 80.000.— št. 22872
Din 35.000.— št. 50775 68832
Din 25.000.— št. 31461 86052
Din 20.000.— št. 79268
Din 15.000.— št. 90017
Din 12.000.— št. 63722

po din 10.000.—
2019 16069 16251 32149 56731 59222 64743
po din 8.000.—
14661 40212 44256 69185 75614 82158 82776
85439 93017 99018

po din 6.000.—
2625 9237 11943 16520 18239 18492 18713
26555 29267 31915 32411 36552 37780 40455
44873 45669 47262 72461 79927

po din 5.000.—
263 10177 12688 12920 15229 16748 20363
22338 37294 47664 50527 51634 53744 57109
57350 66723 68559 70370 75740 79802

po din 3.000.—
5083 9554 12285 20521 29978 33825 48091
50175 51522 55529 55594 55737 57527 62768
79931 86360

Nadalje je bilo izžrebanih še 1300 dobitkov po din 1000.—

Popolno uradno listo dobitkov, izdano in kontrolirano od same državne razredne loterije, torej brez vsakih pogrškov, pošljemo vsakomur na zahtevo.
Prihodnje žrebanje bo danes 7. t. m.

* Novi grobovi. Na Poljanski cesti v Ljubljani je po daljšem bolehanju umrla v visoki starosti gospa Nežka Ropčičeva, ki je častno izpolnjevala dolgo vrsto požrtvovalnih, srčno dobrih slovenskih žena in mater. Bila je poročena s poštnim poduradnikom, ki ji je umrl kmalu po vojni. V skromnih razmerah sta z vzorno skrbjo vzgojila precej številno družino. Medtem ko so vsi trije sinovi v uglednih položajih, so si tudi vse tri hčerke ustvarile vsaka svoje srečno družinsko ognjišče. Poleg službe se sinovi tudi vneto udeležujejo v narodnem delu. Sin Edo je predsednik pevskega društva »Save« v Štepanji vasi in praporščak Sokola I. Blago pokojnico, ki je bila deležna iskrene ljubezni svojih otrok in vsega spoštovanja številnih znancev, bodo danes ob 16. spremlili k večnemu počitku. — Včeraj popoldne so pokopali pri Sv. Križu gospo Luizo Pavličevico, vdovo po prejemniku mestnega dohodarstvenega urada. Umrla je v ljubljanski bolnišnici. — V ljubljanski bolnišnici je umrla gospa Katarina Robijekova, dolgoletna zvesta uslužbenka pri družini g. Vlada Kozaka. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Nad 15.000 českoslovaških izletnikov ob našem morju. Z zadnjim Čedokovim vlakom se je pripeljalo v Split 260 českoslovaških turistov. Po statistiki Čedokove ekspoziture v Splitu se je letos pripeljalo z rednimi Čedokovimi vlaki na Sušak in v Split nad 13.000 českoslovaških gostov. Ker pridejo še trije Čedokovi vlaki, se računa, da se bo do kraja sezone pripeljalo vsega skupaj nad 15.000 českoslovaških turistov, dočim jih je bilo lani okrog 18.000.

Gotovo jih rabite
Lutz-peči, Ljubljana, VII, tel. 32-52.
Glej Velesejem, paviljon »F«.

* Smrt znanega beogradskega novinarja. Po daljši boleznii je umrl v nekem beograjskem sanatoriju novinar in pisatelj Stevan Hakman, ki je bil zaposlen pri »Avniku«. Hakman se je rodil leta 1897. v Banjaluki, kjer je bil njegov oče sodnik. Že kot dijak gimnazije v Tuzli je sodeloval v mladinskih nacionalnih pokretnih. Med balkansko vojno je z nekaterimi svojimi tovariši preplaval Drino ter se prijavil za dobrovoljca v srbsko vojsko. Po balkanski vojni se je vrnil v Tuzlo, da bi tam nadaljeval svoje studije in nacionalno delo. Takoj po sarajevskem atentatu je bil tudi on zaprt kot znan nacionalist in kot veleizdajalec je bil obsojen na dve leti in pol robe. To kazen je prejel v kaznišnici v Zenici. Osvobodeno je dočkal v Zagrebu in se takoj prijavil narodnemu svetu za člana narodne straže. Po dovršenih studijah je postal novinar ter je do leta 1932., ko je dobil službo pri »Avniku« sodeloval pri raznih beograjskih listih. Izdal je tudi dve zbirki pesmi, pri nekaterih beograjskih dnevnih pa se je udeleževal tudi kot literarni in gledališki kritik. Zapustil je ženo in nepreskrbljeno hčerko. Med tovariši je bil priljubljen in ostal bo v lepem spominu.

Bodoče matere morajo skrbeti, da se izognejo vsaki lenivosti prebavi, posebno zapeki z uporabo naravnih »Franz-Josefov« grenčice. — »Franz-Josefov« voda se lahko pije in deluje v kratkem času brez neprijetnih pojavov.

* Obisk madžarskih železniških uradnikov. Organizacija madžarskih železniških uradnikov priredi ekskurzijo svojih članov v Jugoslavijo. Večjo skupino madžarskih železniških uradnikov bo spremljal tudi pevski zbor. Madžarski gostje se bodo pripeljali v Beograd 8. t. m. zvečer. Ogleдали si bodo zanimivosti mesta in okolice, poromali pa bodo tudi na Oplenac. Iz Beograda se bodo odpeljali v Sarajevo, iz Sarajeva pa v Dubrovnik. Obiskali bodo Boko Kotorsko, Lovčev, iz Boka pa se bodo odpeljali v Split, od koder bodo napravili več izletov in potem zaključili svoje potovanje v Zagrebu 18. t. m. Udrženje naših železniških uradnikov je odredilo že vse potrebno za sprejem in vodstvo madžarskih poklicnih tovarišev.

* Še eno potovanje v Pariz in London. Da bi omogočili tudi onim, ki se niso mogli ta mesec udeležiti potovanja v Pariz in London, organizira »Putnik« od 24. t. m. do 3. oktobra še eno tako potovanje v najnižjih stroških. To 12dnevno potovanje bo nudilo udeležencem morda nikdar tako ugodno priliko spoznati Pariz in London v času, ko je tam najbolj živo. Pri tem je predvideno tudi enodnevno bivanje v Benetkah in polidnevno v Milanu. Cene vsega aranžmaja za udeležence iz Beograda znašajo 3.490, iz Zagreba 3.340, iz Ljubljane pa 3.265 din. Prijave udeležbe bodo sprejemale biletnarice »Putnik« nadalje do 10. t. m. in dajale bodo vsa obvestila in prospekte brezplačno.

* Skandali v beograjskem predmestju zaradi grde srednjeveške vrate. V Metohijski ulici na beograjski periferiji se vse žene hudo prepirajo, možje pa hodijo zasrkani in osramočeni okrog. Povod je srednjeveška vaza, katero je tam v predmestju udomačila menda kaka ciganka. Vražarski recept se glasi: Vlovi belega pička, okopaj ga v topli vodi, potem pa ga živnega speči in to pečenico na drobno sesedi ali stoli ter jo primešaj možu v jed. Učinek: Nikdar več ne bo gledal za drugimi ženami. Za čare drugih žen bo postal »čorav« (slep) in njegova zvestoba bo nehote ostala trdna kakor skala. Da se žene predmestja poslužujejo tega recepta, so oni dan razkrili odborniki društva za varstvo živali in takoj se je javil v »Politiki« neki gazda iz predmestja, ki sumi, da svoje najemnice da so mu ukradle dva lepa snežnobela pička. Mož se je v svoji hiši seveda razburjal, osumljene gospodinje so se postavile po robu, naposled so se spile in zdaj se med seboj hudo obtožujejo. Taki prepri se prenašajo po vseh hišah predmestja in tako je vse okoliš pod težko mogočo grde vaze. Možem gredo ženski prepri preko glave, a kadar pridejo v kako drugo ulico, jih vrtičniki zasmehljivo vprašujejo, če so »čoravci«.

* Vpisovanje v enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani. Kongresni trg 2 (prostor Doplne trgovske šole), je dnevno med običajnimi uradnimi urami. Vsa pojasnila in prospekti so interesentom brezplačno na razpolago.

* Državno odobreno Trgovsko učilišče in stenografski institut Robida, Ljubljana, Trnovska ul. 15, usposablja mlade ljudi za samostojne poklice in prvostopne pisarniške moči. Vpisovanje vsak dan tudi na praznik in v nedeljo.

* Maša na Smrekovec ne bo na praznik 8. t. m., temveč v nedeljo 11. t. m. in sicer ob vsakem vremenu.

HOČEŠ BITI:



stenograf
strojepisec
knjigovodja
korespondent
tajnik
pis. uradnik
dober trgovec

vpiši se **nujno** v Trgovsko učilišče

in stenografski institut **ROBIDA,**

Ljubljana, Trnovska 15, čimprej,

ker je število učencev omejeno.

Iz Ljubljane

* Studentje rudarske visoke šole iz Krakova v Ljubljani. V nedeljo zvečer je dospela v Ljubljano pod vodstvom rektorja g. prof. inž. Stanislava Skoczylasa ekskurzija slušateljev rudarske visoke šole iz Krakova v spremstvu treh asistentov in več inženjerjev iz prakse. Po sprejemu na kolodvoru od strani članov rudarskega oddelka tehniške fakultete v Ljubljani jim je bil prirejen prijateljski večer pri Slamičju, kjer so goste pogostili naši montanisti. V ponedeljek dopoldne so si Poljaki ogledali rudarski oddelke elektrotehnični, institut, zavod za preiskavo materiala in mineraloško-petrografski institut. Delegacija ekskurzije s prof. Skoczylasom je obiskala zatem dekana tehniške fakultete g. prof. dr. Gosarja. Malo časa, ki je bil še na razpolago, so izrabili ekskurzisti za ogled Ljubljane, naker so se udeležili konsila prirejenega jim v kolodvorski restavraciji. Razen članov rudarskega oddelka so bili na obеду tudi dekan g. dr. Gosar, konzul poljske republike g. univ. prof. dr. Stele, prof. dr. Mole, predsednik poljsko-jugoslovanske lige, zastopnik rudarskega glavarstva in zastopniki akad. kluba montanistov. Pri obedu so bile izmenjane zdravice, ki so vse poudarjale potrebo čim večjega zblizanja sosedarske države. Ob pol 14. so se ekskurzisti odpeljali v Trbovlje, kjer si ogledajo rudniške naprave, nakar posetijo še nekatere mesta in rudarske objekte v Jugoslaviji. Ekskurzisti so bili vzhitni nad lepoto in čistoto Ljubljane, pohvalno so se izrazili pa tudi o vzorno urejenih čepav skromnih institutov rudarskega oddelka in ostalih institutov tehniške fakultete, in so zagotavljali, da odnašajo iz Ljubljane najlepše vtise.



* Lepe breskve za vlaganje kg din 6. vsako količino dobite pri Fr. Kham, Kongresni trg 8.

* Mariborsko gledališče v Sokolskem domu v Šiški. Drevi ob 20.30 bodo nastopili člani mariborskega gledališča pod vodstvom glavnega režiserja Jožeta Kovčiča v šišanskem Sokolskem domu z zelo zabavno, zanimivo in duhovito moderno komedijo »Lva ducata rdeči rozi«. Opazujemo na to izredno gostovanje našega poklicnega gledališča s severne meje naše domovine. Rezervirajte vstopnice. Prodaja vstopnic danes od 10. do 12. ter od 16. ure dalje v pisarni Sokolskega doma.

* Srbski pevci potujejo po Sloveniji in koncertirajo v 3 naših največjih mestih: v Mariboru, Celju in Ljubljani. Po daljšem presledku je to prvi srbski zbor, ki zopet obišče naše mesto. Za svoj koncert nastop v Ljubljani so si izbrali umetno pesem naslednjih naših avtorjev: Emil Adamič, Jakob Gotovac, Fran Lhotka, Staša Binčič, Pero Krstič in dr. Milojke Milojevič. Zastopana pa je tudi narodna pesem iz južne Srbije v koncertni prireditvi Mokranjca, Sijackega in Viličiča, ki je dirigent nastopajočega zbora. »Binčič« je moški zbor, ki šteje 36 glasov. Prodaja vstopnic za ta koncert v knjigarni Glasbene Matice. Vabimo 9. t. m. ob 20. vse, ki se zanimajo za zborovski pesem, v veliko filharmonično dvorano.

PROČ Z NEPOTREBNO MAŠCOCO Z GIMNASTIKO STOPANES SLOKA IN LEPA!

Gimnastika za dame in otroke.
ILSE DRUŠKOVIC,
dipl. učitelj. telovadbe,
Kersnikova ul. 8. Pojasnila od 17-19. ure.

* Danes se začne na šoli Glasbene Matice redni pouk v vseh predmetih in razredih. Sprejemajo se še vedno novi gojenci v pisarni Glasbene Matice, Gospodarska ulica 8. Poučujoče se vsi teoretični predmeti, klavir, orkestralni instrumenti, poleg tega pa tudi kromatična harmonika in kitara. Šola Glasbene Matice je najstarejši glasbeno-šolski zavod v Sloveniji, ki je dosegel vedno zelo lepe uspehe. Ker je šola v ozki zvezi z drž. konservatorijem, jo lahko smatramo za pripravnico konservatorija. Učni načrt v nižjih letnikih je točno posnet po učnem načrtu naše najvišje glasbene institucije. Starše vabimo ponovno, da vpišejo mladino v šolo Glasbene Matice.

Sijaj nočnega Pariza v vefilmu

PARIŠKE AVANTURE

Mladini neprimerno!

Kino Matice ob 16., 19.15 in 21.15 uri

* Gojence drž. konservatorija, dosejanje, pa tudi nove, ki se nameravajo vpisati na zavod, opozarjamo, da je danes zadnji dan vpisovanja. Vsakdo, ki se hoče vpisati, naj čim prej izpolni tudi uradno prijavo ter jo pravilno kolkuje. Podrobnosti v veži zavoda.

Iz Maribora

* Uspešna racija. V noči na ponedeljek je izvršila mariborska policija po vsem mestu temeljito racijo ter zajela 8 sumljivih oseb, od katerih so nekatere pridržali v policijskih zaporih.

* Kolesarske nezgode. Na Aleksandrovi cesti je treščil v obcestni hidrant Ivan Gosner iz Pekla št. 50 in obtežal nezavesten na cesti. V bližini mestnega vodovoda na Tržaški cesti je obtežala na tleh s strto desno nog 40 letna poljska delavka Marija Ploj iz Spodnjih Hoč. V Rušah pa je padel s kolesa 14-letni Stanko Zidarič, ki si je pri padcu nalomil desno roko. Ploja in Zidaričeva so prepeljali v tukašnje splošno bolnišnico.

* Tuji v Mariboru. V preteklem mesecu je bilo v Mariboru 2294 potnikov s skupno 6545 prenočninami. Jugoslovencov je bilo 1295. Zatem je bilo največ Nemcev in sicer 589 ter Čehoslovakov 185.

* Pobegli varovanci. Delavec Ernest Planine iz Dajnke ulice 8. je prijavil policiji, da je njegov varovanec Srečko Prah že 3. t. m. izginil in se ni več vrnil.

* Iz dneva v dan nezgode. 28letna delavka Vika Kersnikova je prišla pod motorno kolo soferja Rikarda Senekoviča iz Gornje Kungote, ko je hotela prekoristiti cesto. Motorno kolo jo je zavlelo več metrov naprej in jo potem vržlo preko cestišča, kjer je obtežala s številnimi poškodbami po vsem telesu. — 15letni Srečko Morouci se je znašel, ko je stopal ob konjih, pod naloženim vozom, ko sta konja nepričakovano vso hitreje potegnili. Obtežal je na Radvanjski cesti z zlomljeno desno nogo. — 36letni tesar Anton Sušteršič iz Ljubljane, ki je zaposlen pri lesnem trgovcu Potočniku na Podvelki pri Breznem, je treščil s sklednja in si pri padcu zlomil več reber in levo roko. Sušteršiča in Moroucija so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

* Pretlakovanje Stolne ulice. Zaradi ureditvenih del in pretlakovanja bo Stolna ulica od 9. t. m. do nadaljnjega zaprta za ves vozni promet.

* Kriminal. Pri Tereziji Pungartnikovi, ki je prodajala tombovske karte za tombovo Hutterjevih tekstilnih delavcev v Studencih, se je pojavil mož, ki se je predstavil kot zastopnik prirediteljev zahteval od nje oračun. Pungartnikova mu je v najboljši veri izročila 640 dinarjev ter se neprodane karte. Kmalu zatem pa so se zglasili pri njej prvi prireditelji tombole. Policija poizveduje sedaj za sleparjem. — Sobarici nekega tukašnjega hotela je v presledkih 4 mesecev izginilo razno perilo v vrednosti 2200 dinarjev. — Lastnik buleta na Tržaški cesti 1 Antonu Sramlu za so odpeljali psa tičarja, vrednega 1500 din.

Iz Celja

* Na velikem aeromitingu v Levcu dne 18. septembra bo mogel vsakdo občudovati lepoto jadrnih poletov in smelost jadrnih pilotov in akrobatov, ki bodo izvajali svoje akrobacije. — Prodajalce ječil in pižaj, ki želijo prodajati na aeromitingu v Levcu, naj vložijo ponudbe na odbor Aero. kluba v roke odv. dr. Mikuletiča do sobote 10. t. m.

* Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolico bo v torek 13. t. m. od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

* Šahovski brzoturnir. Celjski šahovski klub bo priredil kot otvoritev nove šahovske sezone danes ob 20. šahovski brzoturnir v igralni sobi v hotelu »Evrop«. — Redni občni zbor Starešinske organizacije »Sloga« v Celju bo v sredo 21. t. m. ob 20. v Celjskem domu.

* Dr. Ivica Stjepan, specialist za pljuča, ne ordinira od 5. do 26. septembra.

* Delo pri regulaciji Savinje se bo najbrž danes nadaljevalo. Do prave stavke ni prišlo, marveč so se v ponedeljek pričela samo pogajanja z delavstvom zaradi med. Pogajanja pa niso bila uspešna, ker je bil obratovodja odsoten. Pogajanja se bodo danes nadaljevala in predvidoma uspešno zaključila.

Iz Ptujja

* Zvočni kino Ptuj predvaja drevi ob 20. in jutri v četrtek ob pol 19. in pol 21. film »Otmica«. Pred predstavo tednik.

Naši Sokoli na delu

Sokolsko društvo Sr. Kriz pri Kostanjevici bo po različnih zaprekah le izvedlo svoj nastop dne 8. t. m. Vztrajni sokolski družini je treba le čestitati na neupogljivi volji in odločnosti. Vsa obrekovanja in lažne vesti, ki jih širijo s prozornim namenom neodgovorni elementi, ginejo pred veličino resnične idealnosti in dela. 8. t. m. bo to dokazal križevski Sokol. Trenutno se mudi na oddihu domačin Sr. Janez Malnarčič, telovadni prvak z nekaterimi svojimi tovariši iz mednarodne vrste. Objubil je, da bodo pokazali tudi nam nekaj vaj vrhunske telovadbe. Oglejte si, prijatelji, učinek smotrne sokolske vzgoje!

Vaditeljski zbor Sokola I. na Taborn obvešča starše, da se je spet pričela redna telovadba moške in ženske dece in stoe, za moško deo vsak ponedeljek in četrtek od 18. do 19. ure, za žensko deo pa vsak torek in petek od 18. do 19. ure. Deo je treba pošiljati k telovadbi redno. Zdravo!

Naše gledališče

OPERA

Sreda, 6.: Zaprt.

Četrtek, 7.: Gejša, opereta. Izven.

Petek, 8.: Zaprt.

Vprizoritev opere »Boris Godunov« ki je bila namenjena za drevi, je prenešana na soboto, dne 10. t. m. zvečer.

Opereta »Gejša« se bo ponovila v četrtek 8. t. m. ob 20. uri. »Gejša« spada med najlepše operete, ki so se konec minlega stoletja pele na gledaliških odrih. Glavno žensko vlogo bo pela gđ. Heybalova. Vsa ostala zasedba kakor na premieri.

Slavni italijanski tenorist Christ Solari bo v novi sezoni pogostokrat nastopal v naši operi ter bo odpel tudi serijo abonentskih predstav. Za abonma bo namreč pol glavno tenorsko partijo v Donizettijevi operi »Ljubavni napitek«. Tako bodo imeli tudi abonent v vrsti svojih abonentskih predstav priliko slišati italijanskega tenorista, izredno lepega glasu in velike umetniške rutine. Zato opozarjamo na razpis abonmaja, ki se sprejema te dni v ljubljanski drami. Obstojo slovenskega Narodnega gledališča je v mariborskem odvisen tudi od svojih stalnih posetnikov abonentov. Zato naj se dosedanjemu krogu gledaliških abonentov pridružijo še novi, da bo abonma čim bolj zasedena, saj so cene izredno nizke, plačilni pogoji pa jako ugodni. Opazujemo, da bomo imeli v novo sezono v opernem gledališču nov razpored partnerih sedežev, novi so tudi sedeži na stranskem balkonu, ki so sedaj zelo udobni in se z vsakega vidi prav vse oder. Cene za te sedeže pa so še posebno nizke. Abonma se sprejema dnevno od 10. do 12. in od 15. do 17. ure v veži dramskega gledališča.

Dve umetnostni razstavi na velesejmu

V zvezi z ljubljanskim velesejmom sta bili prirejani kar dve umetnostni razstavi. Celotno razstavo moramo namreč že po prostorni delitvi, še bolj pa zaradi smotrov in namenov razdeliti v dva dela: v razstavo kluba »Neodvisnih« in v ostalo razstavo.

I. Mladi so se hoteli s svojo razstavo ločiti in se prikazati kot medsebojno povezana enota, kar jim je popolnoma uspelo. Najmlajša generacija naše umetnosti je hotela podati strnjeno sliko mladega iskanja in ustvarjanja. V mladini ni ustaljenosti, ni dogmatičnosti, v nji je iskanje, je ho tenje in volja, pokazati novo in živeti s časom. Mladostna energija, združena z ramenom, predstavlja ljudem le izbrana, kvalitetna dela, je značilna za razstavo »Kluba neodvisnih«.

Pri vsem pozitivnem pa je opaziti neko negativno dejstvo (kar velja delno za obe razstavi), ki moti in odbija počasi celo stalne ljubitelje: namreč dejstvo, da so razstavljena dela, ki smo jih videli že tolikokrat poprej. To lahko stori posamezno razstavo dolgočasno in nezanimivo. Krivda je morda v prebogosti razstavah ali pa tudi kje drugje, kar pa ne kaže v najlepši luči delavce, ki so v razstavi našli umetnikov. Tretje pa si ne moremo predstavljati. V svojem poročilu se bom omejil le na novejša ali

vsaj doslej malo znana dela.

Med razstavljenimi deli Zorana Didka je nov samo portret, zdi se pa bolj kakor skica, kakor že dovršeno delo. Boris Kalin nas v našem pričakovanju ni pustil na cedilo, o čemer pričra njegovo »Jutro«. Velika prebujajoča se ženska postava, znanilka novega dne, je harmonično komponirana figura s prav klasično obdelavo telesa in psihološkim pomenom v obrazu in v figuri sami. Portret ge. G. je nekoliko idealizirana glava, vendar vreden pendant portretu v Mariboru. Zdenko Kalin je pokazal plastično dobro obdelan portret svojega očeta; energične poteze in iskanje psihičnega izraza portretiranca so značilne za to njegovo delo. Stane Kregar je zvest svoji surrealistični struji. Od ostalih že znanih stvari je nov »Speči Odisej«. Zdi se, kakor da Odisej v sanjah še enkrat preživlja vse tegobe, ki se vrste brez reda, kakor je to mogoče le v sanjskem svetu. France Mihelič govori isti jezik kakor Miško Kranjec. Na svojem »Obisku pri Dominkovih« pride Miško Kranjec v vas, »kjer je prvih šest hiš revnih ali vsaj takih, kakor so bile hiše pred vojno in jih je še mnogo ostalo: lesene, nizke hiše z majhnimi okni, krite s slamo. Kakor kmetice, ki so se namenile v mesto, so počele ob cesto.« Kakor da bi čital Ingolčica ali Potrča, take so Miheličeve Haloze. Isti realistični, pripovedni pojav, ki ga imamo v sodobni naši literaturi, lahko opa-

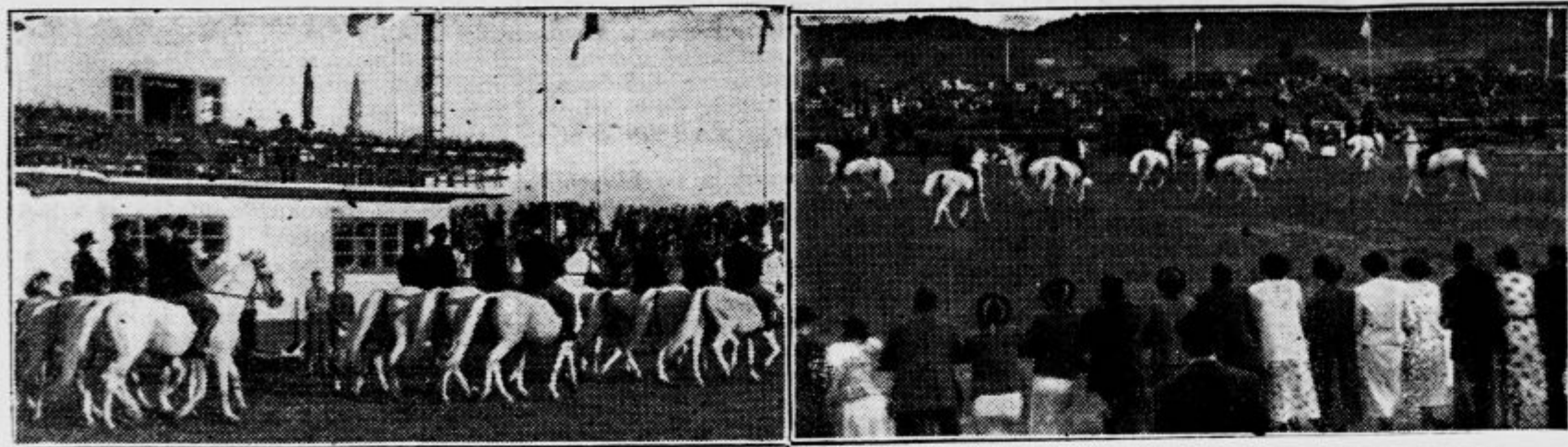
žamo v Miheličevih delih. Poleg grafika in odličnega risarja imamo sedaj pri njem še slikarja v olju, vse pa je zvezano s pripovedno snovjo. Ciklus potovanj in gibanja je predstavil Zorana Musič. Žival je nositelj barve, ki se z gibanjem mnogo spreminja in prav posebno rdeča naravna barva zemlje daje njegovim slikam živahnost in žive barve, s čimer je premagana njegova prejšnja blehost in monotonost. Niko Omerza je razstavil barvno dobro tihožetje. Niko Pirnat je v svojih novejših delih začel delati mnogo bolj okroglo plastično ter gleda pri tem na duhovno karakteristiko upodobljenca, kar mu je posebno dobro uspelo pri glavi g. T. Marij Fregelj je barvno prav živahen in njegove kompozicije so preproste, a zato tembolj učinkovite. V svojih novejših delih »Vrtovi« spominja na zgodnje impresioniste. Karel Putrč je postavil veliko figuro mladostnice, vendar pa se zde disproporcije forme skoraj malo pretirane. Vžile temu je plastično zelo dobro obdelana in nam obeta še mnogo. Nič novega nam ni pokazal Maksim Sedej. Portret njegove žene je miren, preprost, a toliko bolj dostojen lik. Svoje mlade antične figurine je predstavil v veliko Francišek Smerda. Zgornji del žene z ogledalom ima mičen gl, medtem ko mu spodaj noga kar nekako izpade iz koncepta. Večje dimenzije zahtevajo skrbnejše obdelave in podrobnjega študija.

II.

Druga razstava se zdi, kakor da je postavljena ad hoc in nanešana od raznih ve-

Krasna zmaga naših lipicancev

Na mednarodnem turnirju v Aachenu so zadržali občinstvo in odnesli lepe nagrade



Naši belci korakajo za godbo v turnirski prostor. — Naši belci pri predvajanju kvadrilje. (Foto Trenz)

Izmed 17 držav, ki jih je upravljal 14. mednarodnega turnirja v Aachenu povabila na svojo prireditev, je bila letos kot najnovejši gost tudi Jugoslavija. Povod temu povabilu je dala lanska razstava konj v Beogradu, ki so ji prisostvovali tudi največji nemški strokovnjaki in izrekli odlično oceno naših konj. V prvi vrsti je tu govora o naši reji lipicancev, ki je po mnenju Gustava Raua, prvega strokovnjaka za toplokrvne konje v Nemčiji, najboljša na svetu.

Jugoslavija, odnosno državna žrebčarna v Kutjevu, ki je povabila direktno prejšnja, se je radostno odzvala, tem laže, ker ji je od strani nemških prirediteljev bila zagotovljena popolna oskrba in transport na nemških tleh. Kaj to pomeni, bo videl vsak, ki pogleda na karti razdaljo od Kutjeva do Aachena in pa, če pomisli, da je Aachen poleg vsega še svetovno kopalnice in letovišče, torej eno najdražjih mest.

Lipicanski žrebci so last države, vzrejeni po večini v državni kobilarni »Petrovo« in pa v kobilarni grofa Eltza v Vukovaru. Bili so prijavljeni izven konkurence za predvajanje kvadrilje, v konkurenci pa za vožnjo dvo- in četveroprege z zaprekami ter za splošni izpit sposobnosti v peteropregi. Dvajset krasnih ži-

vall... Nepopisna je bila slika, ko so naši jahači, gojenci jahalne šole v Kutjevu, dne 12. avgusta prvič predvedli kvadriljo. Kakor sneg beli in kakor ogenj živahni naši konji so pod takti godbe res direktno zaplesali pred burno aplavdirajočo publiko. Enako odobravanje je žel upravnik žrebčarne g. Milivoj Sekulić naslednjega dne s svojimi vpregami, posebno s peteropregi, ki jo je sam z veliko večšino vodil. Obe točki sporeda sta se ob enakem aplavdiranju publike izmenoma ponavljali ves čas turnirja od 12. do 22. avgusta. Že sam ta uspeh, ki so ga dosegli naši lipicanci izven konkurence, nas mora navditi s ponosom in zadovoljstvom. Višek uspeha pa smo dosegli zadnje dneve turnirja, ko smo v vseh treh prijavljenih konkurencah gladko zmagali pred najmočnejšimi nasprotniki: Nemčijo, Madžarsko in Anglijo. Gre tu za vožnjo dvo- in četveroprege z zaprekami. To je tekma, ki zahteva od vozača skrajno veščino, od konja pa absolutno sigurnost in poslušnost. Vse vprege je vodil g. Sekulić, ki se je to pot spet izkazal kot strokovnjak svetovne višine, res mož na mestu.

Tako je naša reprezentanca ponesla slavo naše lipicanske reje daleč v svet in je

znova dokazala vsestransko uporabnost tega krepkega, odpornega in inteligentnega konja. S slavo ovencana in s tremi zlatimi trakovi (prvi nagradami) se je reprezentanca 27. p. m. vrnila v Kutjevo, kjer ji je prebivalstvo pripravilo pristen sprejem.

Ni moj namen, da bi na tem mestu na široko razpravljalo o lipicancu kot takem, vendar pa moram omeniti važno dejstvo, ki bo njegov dobri glas samo še povečalo. Vsi ti konji, ki so sodelovali na aachenskem turnirju so izključno plemenske živali, ki so do nedavna bili na najrazličnejših krajih v reji pri kmetovalcih in ti so z njimi opravljal vse posle na svojih gospodarstvih. Da smo s konji, ki se za turnir niso pripravljali niti mesec dni, dosegli take uspehe, vsekakor ni slučaj, temveč viden rezultat smotrane dela konjevske uprave za savsko banovino v Zagrebu, pod upravo ravnatelja Steinhauza, ki je svetovno priznan strokovnjak. Njemu in vsem drugim, ki si prizadevajo s povzdigo konjereje pri nas, moramo tako lepemu izidu naše udeležbe v Aachenu čestitati. Uspeh naj bo odločujočim v vzpodbudo do še intenzivnejšega dela ter do večjih žrtv na tem lepem področju našega gospodarstva.

A. T.

stor. Že zarana je udarjala trboveljska godba pod vodstvom kapelnika g. Toneta Hudarica. Zvoki so se razlegali v dolino in nedeljski popotniki so pričeli hitreje stopati. Ob 10. uri je opravil trboveljski katehet Videčnik mašo na prostem. Prisostvovala ji je vsa množica, vmes je igrala delavska godba.

Takoj po maši se je zgnatla množica okrog 1000 izletnikov pred planinsko kočjo. Z balkona je spregovoril v pozdrav predsednik trboveljske SPD šolski upravitelj g. Tone Beg. Opisal je začetek planinarstva v črni dolini. Mlada četa je v treh letih postavila na Mrzlici dom, zdaj so uredili še vodovod. Dokupili so vrh hriba. Letos pa so začeli z gradnjo planinske ceste do kočje. V dolini so prirejali predavanja in razstave. Za prihodnje obdobje pa imajo še kopico novih načrtov.

Iskrene čestitke trboveljske občine in

Počitniškega doma, stavbne zadrage, ki gradi na Mrzlici poseben mladinski dom, je prinesel g. Filip Muen. Dober poznavalec zasavske zgodovine lititski učitelj g. Jože Zupančič pa je v daljšem govoru prikazal pomen Janeza Hausenbillerja za narodno gospodarstvo, za prebujenje slovenske misli in zasavskega turizma. Ob zaključku govora je godba intonirala državno himno, nakar je bila proslava zaključena. Nastopil je pred kočjo še dobro uvečban moški delavski pevski zbor »Zaria«, ki je pod vodstvom dirigenta g. Ruda Dolničarja izvajal venček narodnih in umetnih pesmi. Potem se je razvila ob sodelovanju godbenikov in pevcev prisrčna planinska zabava, vsa množica je bila zadovoljivo postrežena in so hvalili spretno organizacijo prireditve na rudarskem Triglavu. Popoldne je nagajalo vreme, kljub temu pa so odšli vsi prav lepe vtise.

Razdrapane ceste Ljubljana-Sušak se tuji izogibljujejo

Iz vrst Zveze šoferjev dravske banovine smo prejeli:

Na članek v »Jutru« z dne 31. avgusta pod naslovom »Jadranska cestna zveza Ljubljana-Sušak« bi pripomnili še nekaj. Z dopisnikom članka se strinjamo v celoti. Prav umestno bi bilo, če bi se ugotovilo število naših državljanov, ki potujejo transito skozi Italijo na Sušak, odnosno na Hrvaško Primorje in v Dalmacijo, ker se nočejo izpostavljati življenjski in materialni škodi na naši cesti Ljubljana-Sušak, ker cesta taka, kakršna je danes, ne ustreza prometu z motornimi vozili v nobenem pogledu.

Pri previdni vožnji in dobrem vozaču je treba pet do šest ur za samo 150 km ceste, in še ni zanesljiv, da med potjo ne izgubiš pol avtomobila. Imeli smo nešteto prilik govoriti z inozemci, ki so pomemben sestavni del naših letoviščarjev. Vsi brez izjeme so kritizirali stanje naših cest, hkrati pa niso mogli prebrati lepote naših krajev kakor v Sloveniji, na Hrvaškem

Primorju in v Dalmaciji. Izogibajo se naših krajev le zaradi cestnih razmer.

Gotovito je potrebno, da se zveže dravske banovine z morjem in da se poveže dravska banovina medsebojno z glavnimi in dobrih cestami, a prvo je, da se zgradi cesta Ljubljana-Sušak, ki je življenjske važnosti za vso dravsko kakor tudi delavske banovine.

Tuji, ki potujejo skozi Ljubljano, dobi jo že med potjo slabe informacije o stanju ceste Ljubljana-Sušak, in če imajo le možnost, jo uberejo skozi Italijo. V nasprotnem primeru se pa na vse zgodaj odpeljejo na Sušak ter si niti ne dovolijo potrebnega oglada naše prestolnice Ljubljane, ker vsakega skrbni, kako bo prišel na Sušak in če bo sploh prišel tja.

Ni važno, da je cesta betonska, asfaltirana ali tlakovana, važno pa je, da je široka, pregledna, dobro povaljana. Veliko vlog ima tudi vzdrževanje ceste. Življenjski pogoji nam nalagajo, da se zganemo ter uredimo ceste, s čimer privabimo čim več tujcev.

Varstvo otrok v preteklosti in danes

Ljubljana, 6. septembra

V razpravi dvorani na sodišču je bil snoči občni zbor Društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljani. Podpredsednik ravnatelj Ivan Röger, je po kratkih uvodnih izjavah o zaslugah društva in društvnikov za mladinsko varstvo v teku 30-letnega društvenega delovanja podal besedo tajniku dr. Viljemu Krejčiju.

Tajniško poročilo, ki je obsegalo društveno delovanje iz leta ustanovitve v l. 1908, je jasno pokazalo, kako je tudi na tem področju pri nas bila vodilna in prav tako potrebna zasedba pobuda. Ziva potreba po bolj skrbni in večji zaščiti otrok in mladine je že v tisti dobi dala tedanjemu referentu mladinskega oddelka ljubljanskega okrajnega sodišča sodniku Franu Milčinskemu podlago za zaključek, da za uspešno socialno delo v korist otrok in mladine ne zadostuje samo oblastava s svojim uradnim aparatom in s paragrafom, temveč da je za uspešno delo na tem, pri nas še neobdelanem polju potrebna zasebna pobuda, resničnemu življenju ustrezno sodelovanje poživljenjskih mladoljubov, srce in ljubezen, življenjska izkušnja in neizmerno potrpljenje. Milčinski je tedaj preprčal skupino ljudi okrog sebe, da so uradnemu reševanju težko »ptičkov brez gnezda« potrebni poživljenjski sodelavci, ki vedo, česa je potrebna mladina, ki nima skrbnih staršev.

Pri svojem predstojniku tedanjem predsedniku deželnega sodišča Albertu pl. Levčniku, je za svojo zamisel, naj bi se ustanovilo društvo zasebnikov za izpopolnjevanje vrzeli, ki so ostajale po delu oblastev pri otroškem varstvu in mladinskem skrbstvu, naletel na toliko razumevanje, da je ta sam stopil kot predsednik na čelo novo ustanovljenega društva. Okrog tega so bili zbrani nekateri oblastveni odličniki, predstavniki uradov, zlasti pa poživljenjski mladoljudi, med njimi na prvem mestu blag, ravnatelj Emanuel Josin, ki še danes po 30 letih z enako vneto karmo v začetku sodeluje v odboru. V kolikor ga niso ovirale službene premetitve, je tudi pokojni Milčinski vseskozi bil na delu v društvu za dobrobit tiste mladine, ki ji je posvetil vse najboljši, kar je premogel. Med drugimi je bil do svetovne vojne neumorni delavec sodnik Valentin Levčnik, za njim pa predsednik Albert Levčnik vse do svoje smrti l. 1934, ko ga je nadomestil kot predsednik sodni nadsvetnik Oton Vidic, ki je društvu posvečal odtlej svoja bogata življenjska in pravniška izkušnja, svoje obsežno znanje, zlasti pa vso svojo ljubezen in po-

življenjsko delo. Opravljal pa je tudi delo generalnega varstva, ki je že od začetka te ustanove prideljeno društvu. Za Valentinom Levčnikom je prevzel tajniške posle dr. Viljem Krejčij, ki zavzema to častno mesto že 24 let. Med odličnimi odborniki, ki so društvu posvečali svojo naklonjenost, ki pa jih ni več med živimi, pa so bili še šol. nadzornik Lokozar, svetnik Röger in Kosler.

Ob 30-letnici, ki jo je društvo snoči na svojem obnem zboru v vsej skromnosti praznovalo, mala razpravna dvorana ni bila niti polna, dasi je bila ob ustanovitvi društva nekdanja prostorna porotna dvorana polna predstavnikov oblastev in ljudi, ki so pokazali smisel za zapuščeno in zanevarjeno dečo. Prva leta krepkega društvenega razmaha so poleg vidnih uspehov društvenega prizadevanja pripravila tudi ugodno podlago za društveno delovanje. V času svetovne vojne in neposredno po njej pa so nastopile tolike izpremembe v reševanju socialnih vprašanj, da je moglo društvo delovati le v zmanjšanem obsegu in s skromnejšimi sredstvi za mladino, ki ji je bila potrebna pomoč pri postenem in rednem obstoju na spolzki poti življenja ob nevarnostih moralnega in telesnega propadanja.

Sedaj združuje društvo 192 članov in je moglo z malimi javnimi dotacijami nakloniti v preteklem letu sedmim varovancem skromno a stalno podporo. Vso pozornost pa še vedno zasluži delovanje generalnega varstva pod vodstvom g. nadsvetnika Vidica, ki mu je v preteklem letu bilo poverjenih 597 varstev s 786 varovanci. Zanje je v preteklem letu opravil 10 pravd in 44 eksekucij, v 42 primerih pa je moral nastopiti zaradi zanemarjanja vzgoje ali moralne izpriženosti varovancev. Po svojih opažanjih iz za zadnjih 2 let je ugotovil dejstvo, ki da vsekakor misli, namreč, da kažejo zakonsko rojeni otroci več pokvarjenosti kakor nezakonski. Število varovancev je v splošnem izredno naraslo, zavodi so z njimi prenatrpani.

Na kraju zborovanja so bile še volitve novega odbora za poslovno leto 1938. — 1940. Pod nadaljnjim predsedovanjem nadsvetnika Vidica bosta poleg starih odbornikov ravnatelja Ivana Rögerja, dr. Viljema Krejčija, blagajniškega ravnatelja Emanuela Josina, sodnega uradnika Draga Grabnerja, prof. v p. Alfonza Levčnika, višjega pisarniškega ravnatelja Maksa Avrama in šol. nadzornika Skulja sodelovala še višji sodni svetnik v p. Valentin Levčnik in sodnik Ferdinand Mera.

Zasluge ženske CMD v Ptuj

V teku 30 let so storile mnogo dobrega za ubožno dečo

Ptuj, 6. septembra

Pomladi 1908 so sklenili pri vodstvu CMD v Ljubljani, da se sporazumno s ptujsko podružnico določi Ptuj kot mesto istoletne velike glavne skupščine. Junija sklicani izredni občni zbor ptujske podružnice je imel rešiti to vprašanje. Prvi govornik je zavzemal protivno stališče, čes da bi skupščina razkazila mestne očete in bi ti se mnogo bolj nasprotno čitalnici kot lastnici Narodnega doma. Tedaj se zgleda radikali dr. Koderman, za vzemajo se za predlog centrale. Pri glasovanju je zmagal in takoj se je sestavila pripravljalni odbor za veliko skupščino in vanj so bili izvoljeni poleg njega še naslednji mladinci: dr. T. Horvat, prof. Kolarik, dr. Komljanec in V. Šerona.

Ta pomembni sklep je takoj predramil ptujske Slovence, ki so bili postali že skrajno potrpežljivi in vdani v svojo usodo. Prva posledica je bila ustanovitev ženske podružnice CMD. Danes že blagopojni dr. T. Horvat je privedel v Ptuj svojo mlado, nacionalno družico Vido iz znane rodoljubne družine Lapajnetove iz Krškega. Tej nikakor ni bilo po godu, da so ptujske slovenske žene sodelovale pri »Frauen-Verein«, zato je ustanovila žen-

ske podružnico. Že 15. avgusta 1908 je oblast potrdila pravila in gospa Horvatova je postala prva predsednica mlade podružnice. Tako obaja danes Ptuj obnem s 30 letnico ptujskih dogodkov tudi tridesetletnico ženske podružnice CMD. Gospej Vidi so sledile potem v vodstvu velezaslužna ga. Kauklerjeva, nadalje ga. Mira Fermečeva, soproga znanega narodnega delavca dr. Fermečeva, a po osvoboditvi zpet ga. Horvatova, ki je podružnico vodila do svoje pretrane smrti. Letos ob 30 letnici pa načeljuje CMD ga. šefka Jeršetova, soproga vnetega cirilmetodarja, davčnega inšpektorja Jeršeta.

Kakor drugod, so tudi članice ptujske podružnice marljive kakor čebelice ter so zbrale in poklonile na oltar domu v teku 30 let 200.765 din. Poleg dopisov iz centrale hrani ženska podružnica zlasti mnogo zahval iz lepih Haloz, po katerih pa biva naš rod, večinoma brez lastne grude, v skrajni bedi. K jubileju želimo ptujskim narodnim delavkam obilno božje povračilo za vse, kar so storile dobrega naši dec. V bodoče pa jim želimo še mnogo uspehov pri delu za blagor slovenskega obubožanega ljudstva v prostorni ptujski okolici.

Ali smejo poštene žene ponoči na ulico?

Razsodba po razpravi o velikem škandalu

Beograd, 6. septembra

O čudnem vprašanju, če smejo poštene žene ponoči na ulico velikega mesta, se je že dvakrat razpravljalo pred beograjskim okrožnim sodiščem. Povod te razprave je bil napad treh vinjenih beograjskih gospodov na dve dami, ki sta se ponoči vračali z obiska domov. Kot tožiteljici sta včeraj že drugi nastopili pred sodiščem soproga profesorja Sotre iz Loznice in njena prijateljica Zorka Gačiničeva iz Beograda, pri kateri je bila profesorjeva gospa v gostih, ko je prišla v Beograd na lečenje. Obtožena sta bila 29-letni veterinar Bogdan Janjić in srednješolski profesor Bora Popović, ki sta v družbi ruskega begunca, privatnega uradnika Ljaskeske obe ženi na ulici obsula najprej z dvomilijevimi pokloni in vsiljivimi kljci, potem pa na nju navajala s takim izidom, da je gospa Sotra s prebito lobanjo in z drugimi poškodbami dolgo časa ležala v beograjski bolnišnici.

Pri prvi razpravi gospa Sotra ni mogla pričati, ker je bila bolna, včeraj pa je nastopila in njeno prostodušno in celo blagohotno pričanje je globoko presunilo množestvo poslušalcev v razpravni dvorani. Oba obtožena sta se do gotove meje zagovarjala z vinjenostjo, najbolj odločno pa sta zatrjevala, da sta delala ženama, ki sta šli pred njima, samo poklone in ker sta bila ozmerjana, da je pač prišlo po golem naključju do tega, da je ena padla na tla in se pobila. Gospa Sotra je ta zagovor najbolj zavrnila s svojo preprosto sliko vsega dogodka. Videla je, da ji sledijo trije moške, opazila je, da so malo vinjeni, in slisala je vse klice. Najprej je bila presenečena, potem pa prestrašena, a od trenutka, ko je od enega napadalca dobila prvi udarec, se na ničesar več ne spominja, ker je izgubila zavest. Ko je prišla v svojem pripovedovanju tako daleč, so sodnik in odvetniki silili v njo, naj se vendar se na kaj spomni. Gospa je vsem mirno odgovorila:

— Na ničesar več se ne spominjam, najvažnejše pa je to, da je moje življenje zaradi tega dogodka dolgo viselo na nitki. Kar se spominjam, to sem povedala in to je tudi vse. Grdo pa so se pregrešili proti dostojanstvu žene in človeka. V hribih, v zapuščenih naseljih sem živeła. Učila sem otroke najrevnejših in najpreprostejših ljudi, a nihče mi ni ničesar storil. Enkrat so mi ti ljudje rešili šolo, drugič pa so tudi mene obvarovali pogina. Tu v prestolnici

pa kaj takega! To je žalostno! Še zdaj me glava boli. Slabo slišim in tema se mi dela pred očmi. Nikdar več ne bom zdrava —

Potem so zdravniki opisali, v kakšni nevarnosti je bilo njeno življenje, odvetnika obeh tožiteljic pa sta poudarjala v svojih govorih:

Ta dogodek ima večji pomen, kakor misli državni tožilec. Kolikor jaz vem, je dejal prvi odvetnik, mu je podoben samo eden. Pred letom dni je šla po ulici mala dijakinja. Spremljal jo je brat, da bi jo varoval pred nevarnostjo ulice. Dekletce je napadel neki deček. Brat je skušal sestro braniti, a napadalec mu je skozi pleča zasadel nož v srce. Takrat so to napravili dijaki, a tokrat se je udeleževal profesor. Morda je bil celo njihov profesor. Podobni dogodki se ponavljajo in predstavljajo veliko socialno zlo.

Drugi odvetnik je menil, da bodo mora-

li starši svojim hčerkam in moške svojim ženam dajati revolverje, kadar bodo šle po ulici. In če se bodo z orožjem branile, bi jaz rad videl sodišče, ki bi moglo obsoditi ženo, ki se brani. Gospa Gačiničeva je dala enemu napadalcu zaščitno in jaz ji čestitam. Zal mi je samo, da njena roka ni bila močnejša. Pogledajte vendar, kako se obnašata obtožena! Eden — profesor misli, da je bil samo galanten kavalir. Kot tak je tudi gledal, kako njegov pajdaš neumilne pretepa slobodno žensko. Oni tretji, ki ni obtožen, pa je tudi mirno stal in gledal. Morda je pri tem užival. Kar pa se tiče Janjića, ki je pretepal že onesevčeno ženo, lahko mirno v imenu mnogih in premožljivih trdim, da ne spada v kulturno človeško občestvo. Mestne ulice vendar niso lovišče, v katerem bi vsakovrstni razuzdanici mogli loviti žene. Menda ne bo nihče zahteval in zatrjeval, da poštene žene ponoči ne smejo na ulico in to niti takrat, kadar gre po opravkih in kadar nosijo pomoč svojemu otroku.

Potem pa sta govorila odvetnika obeh obtožencev. Prvi je začel svoj govor takole: Slišati smo neka moralna predavanja. Prav lepo! V marsičem se vsi strinjamo. Ne smemo pa pretiravati. Zaradi tega zavračam odločno vse žalitve, ki so tu padle na ime obtožencev in njihuna neobtoženega tovariša. Janjić je bil vendar napaden in moral se je braniti. Kar se tiče gospe Sotre, to je bil pač nesrečen primer. — Drugi odvetnik je trdil, da predstavlja ves dogodek navadno življenjsko manifestacijo v velikem mestu.

Po daljšem posvetovanju je bila izrečena razsodba. Bogdan Janjić je kriv in obsojen na 13 mesecev zapor, profesor Popović pa oproščen.

Lepo uspel planinski tabor na Mrzlici

Trbovlje, 5. septembra.

Za včerajšnjo nedeljo je organiziralo trboveljsko SPD tabor na Mrzlici. Nekaj vnetih planinarskih skupin je pohitelo na Mrzlico že v soboto in so preživeli noč deloma v koči, deloma so šotorili, ostali pa so prenočili ob ognjih. Na vse zgodaj pa so začele lezti v višave močne skupine. Dospeli so planinci iz vseh krajev: Trbovelj, Hrastnika, Litije, Ljubljane, Celja, Zaleca in od drugod. Koča je bila v zastavah, planota pod kočjo pa je bila s šotori, paviljoni in mizami videti, kakor veselici pro-

Planinski tabor na Okrešlju Lepa prireditev navzlic premajhni udeležbi

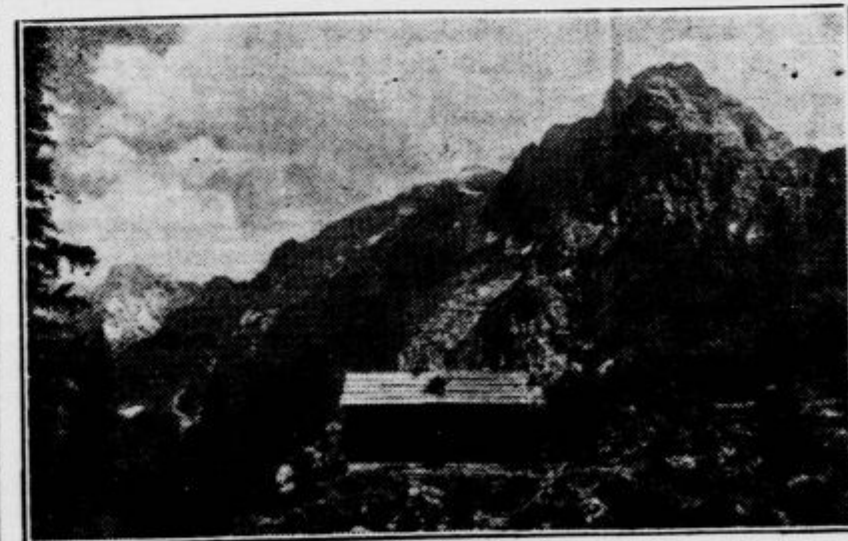
Celje, 6. septembra.

V nedeljo je bilo na Okrešlju v Savinjskih planinah v lico planinsko slavlje. Glavni odbor SPD je priredil planinski tabor, obenem je Savinjska podružnica proslavila 30letnico obstoja Frischaufovega doma. Že v soboto zvečer so se začeli zbirati gostji, ki so prihajali od vseh strani. Celjane so pripeljali trije posebni avtobusi, mnogo planincev je prišlo preko Jermanovih vrat, iz Ljubljane jih je pripeljal v nedeljo jutraj tudi poseben avtobus v Logarsko dolino, odkoder so se podali peš na Okrešelj.

Frischaufov dom je bil okrašen z zelenjem in zastavami. Ob Domu je bil pripravljen zasli in oltar, ves v zelenju. Slavnost se je pričela ob pol 11. dopoldne, ko je pristopil k oltarju solčavski župnik g. Leopold Arko, da daruje vs. mašo, ki ji je prisostvovalo nad 300 ljudi, planincev in solčavskih domačinov. Po maši je zbrane pozdravil predsednik SPD dr. Josip Pretnar. Opisal je pomen planinskih taborov, ki bodo odsej vsako leto, kakor je sklenila skupščina planinske organizacije. To je prvi tabor v povojni dobi. Zbralo se je sicer lepo število planincev, da manifestirajo skupnost planinske družine in da se med seboj spoznajo, vendar bi moralo bi-

ti udeležencev še mnogo več, saj šteje sloj planinska organizacija nad 10.000 pripadnikov. Planinci prihajajo v stike tu, di z domačim prebivalstvom. Potrebno je, da je med njimi najbolj razmerje, da se planinci vedno in povsod obnašajo tako, da bo to razmerje čimdalje bolj prijateljsko. S prisrčnimi besedami se je predsednik spomnil tudi našega mladega planinca, kralja Petra, ki rad zahaja v planine. Z današnjega planinskega zbora mu pošljemo pozdravno brzojavko.

Sledil je govor načelnika Savinjske podružnice dr. M. Hrašovca, ki je opisal zgodovino slovenske planinske postojanke na Okrešlju, kjer so Slovenci bili hud boj, preden se jim je posrečilo postaviti lep Frischaufov dom. Zgodovino doma je »Jutro« opisalo že v nedeljski številki. Podružnica je pred nekaj leti kupila Okrešelj s široko okolico. Društveno zemljišče obsega nad 400 ha, meje mu potekajo pod slapom Savinje, po grebenih in vrhovih Mrzle gore, Rinke, Turske gore, Brane in Jermanovih vrat do sten ponosne Planjave. Ta prekrasni planinski svet je dobil značaj narodnega planinskega parka, kjer je zaščitena flora in fauna. Sredi tega planinskega raja pa kraljuje ponosni Frischaufov dom, zatočišče tisocev planincev,



Pogled na Frischaufov dom na Okrešlju s Planjavo na desni

ki tu iščejo planinsko lepoto in neustajni mir. Že skoro desetletje Dom oskrbuje prijatelji Jaka Rončnik.

Načelnik dr. Hrašovec je pozdravil zbrane planince, predsednika osrednjega društva dr. Pretnarja, častnega predsednika Savinjske podružnice svetnika Tillerja, župnika Leopolda Arka, predstavnike podružnic SPD in TK »Slovenec«, planinske vodnike in oskrbnike, med njimi prijateljenega Herleta in vse ostale goste, želeč, da se dobro počutijo v gostoljubnem Frischaufovem domu. K besedi se je oglašal še prijatelj planinskih poet Zorut in

Maričica. V svojih stihih, na naglo roko skovanih in polnih satire, je izrazil slavo našim planincem in mnogim prisotnim planinčim ljudem. Med poslušalci je vzbudil veselo, prisrčno razpoloženje. Popoldne so se planinci pozabavali v veselih družbah v Domu in pri šotoru, kjer je bilo preskrbljeno z vsemi dobrotami. Vreme je bilo sicer megleno in černo, a slavnosti ni onemoglo, le v poznih popoldanskih urah je bilo rahlo deževati, kar pa ni motilo planincev, da se ne bi razhajali veselih in zadovoljnih obrazov.

Nov angleški pontonski most



Angleška armada je dobila v zadnjem času novo vrsto pontonskega mostu, ki je zlasti pripravljen za prehod motoriziranih čet čez reke. Most ima priprave, ki omogočajo prav naglo prekrcavanje motornih vozil (slika)

Ali so ujeli „znorelega klavca“ iz Clevelanda?

Vsi znaki kažejo, da je policija prijela zločinca, ki je bil 4 leta strah in trepet ameriške javnosti

Clevelandška policija je prijela 65-letnega čunjarja Elmerja Cummingsa, ki ga je osuila, da je istoveten s strahotnim množstvenim morilecem, ki že štiri leta povzroča vsemu mestu grozo.

Trinajst umorov se je zgodilo, ne da bi mogle oblasti dobiti niti najmanjšega indicija, kdo bi mogel biti strašni zločinec. Sedem žensk in šest moških je postalo žrtev neznanega storilca. Samo dve žrtvi so mogli do danes identificirati in šele trinajsti umor, ki se je zgodil 16. avgusta t. l., kakor smo poročali tudi v našem listu, je dal majhen namigljaj. Bila je to odeda, ki so našli v njej žrtev zavito. To odedo so preiskali in ker so našli na njej neke nenavadne znake, so jo v listih opisali. Kmalu se je javilo moški, ki je sporočil, da je bil to odedo sedem tednov prej prodal čunjarju Cummingsu. S tem so napravili prvi korak do nadaljnje preiskave.

Ni peresa, ki bi moglo opetiti strašno zločinov clevelandškega množstvenega morilca. Soglasje najdb je dokazovalo z vso jasnostjo, da gre v vseh trinajstih primerih za istega zločinca. Javnost mu je kmalu našla ime »znorelega klavca« in pod tem imenom so romali njegovi akti po kriminalnih uradih.

Grozotna je bila ta vrsta umorov tudi z voljo tega, ker do danes nihče ne sluti vzro-

kov za ta dejanja. Mrtveci so bili popolnoma slepi in z navadnim nožem jim je bil morilec odrezal vse ude od trupa. Našli so jih vedno posebe. Vse to je bilo narejeno s takšno skritostjo, da je moralo trajati ure. Pri tem je morilec odstranjeval vse znake, po katerih bi bilo mogoče umorilcega identificirati. In navzlic vsem mogočim kriminalnim pripomočkom, je uspelo, kakor smo navedili, ugotoviti istovetnost mrtvecev le v dveh primerih. Kdo bi bili ostali, ja se popolnoma neznano.

Clevelandška policija se trudi sedaj z vso silo, da bi si ohranila sled, ki jo je našla. Čunjarja so zaslišali in je z nedolžnim obrazom potrdil, da je tisto odedo kakšnih pet tednov prej prodal možu, katerega se pa ni mogel podrobneje spomniti. Morda bi ostalo pri tem, da niso ugotovili, da so našli eno izmed žrtev, neko miss Florance Polillove, l. 1936. le nekoliko korakov od vrat kleti, v kateri je imel Cummings t-daj svoj lokal. Zavoj z umorjenko je bil morilec po vseh znakih sodeč v naglici ostavil na tem mestu, ker ga je bilo neke prestrašilo. Kmalu potem se je čunjar brez vidnega vzroka preselil v drug prostor. Vse to ojačuje sedaj sum, da je policiji kontno le uspelo dobiti zverino v človeški podobi v svoje roke.

Konec »moža-netopirja«

Strašna smrt moža, ki se je igral s svojim življenjem

Enen najdrznejših »daredevilov« Hollywooda, mož, ki postavljajo svoje življenje za najhjen denar pri snemanju filma na kocko, »mož-netopir« Jimmy Jefferies, je dočkal te dni svojo tragično usodo. Med sejmsko pridelitvijo v Fargoju v državi Severni Dakoti je padel iz višine 2000 m na tla in se ves razbil.

Jimmy Jefferies je postavljaj svoje življenje stotine krat v nevarnost. V nešteti hollywoodskih filmih ga je videti, kako kroži v zraku z velikimi plamenimi krili, ki ga delajo podobnega ogromnemu netopirju, in

kako poteguje v zadnjem trenutku, tik nad zemljo za vrstico, ki odpira padalo. Mož je imel svoje geslo, ki se je glasilo: »Jaz začenjam tam, kjer drugi daredevilci nehajo«. Prireditelji sejma v Fargoju so ga najeli za predavatelja. Pred tisoči gledalcev se je Jefferies z letalom dvignil v zrak. V višini 2000 m je skočil iz aparata. Imel je že od vsega početka smolo. Platnena krila, ki jih je imel pritrjena na rokah in nogah, niso delovala in padalo se tudi ni hotelo odpreti. Pred očmi vseh gledalcev je treščil mož kakor kamen na tla.

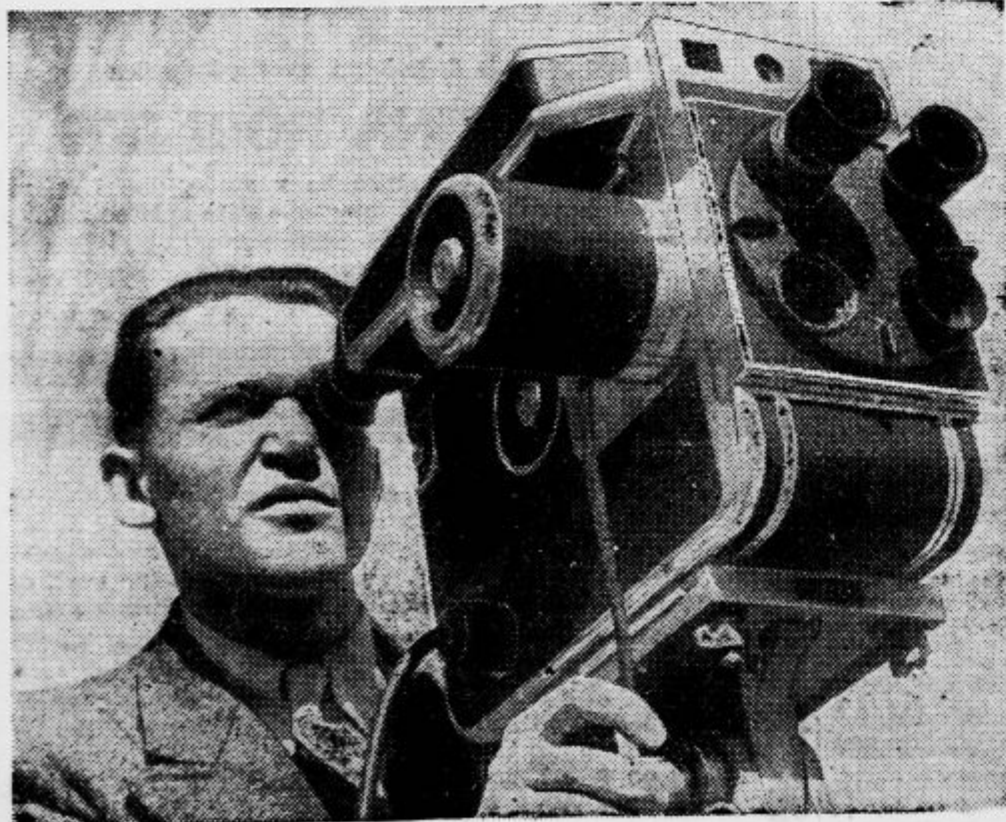
Vrana umorila tri ljudi

V bližini Weidena v Zgornji Palaciji je vrana, ki je sedla na vod visoke napetosti, povzročila kratak stik. Staljena žica je padla na žično ograjo nekega pašnika in tako je ograja dobila električni tok. Nekoliko trenutkov pozneje je hotela 50-letna kmetica s svojo 17-letno hčerjo in mladim hlapcem preko graje na pašnik. Vse tri osebe je električni tok na mestu ubil.

Nad polovico zlata v Zedinjenih državah

V Zedinjenih državah je opažati v zadnjem času znaten dotok zlata. Vsak teden pride tja za 25 milijonov dolarjev zlata. Ob koncu preteklega meseca je znašala skupna vrednost zlata v Zedinjenih državah 13.092 milijonov dolarjev. To je več nego polovica vse zlate zaloge na svetu.

Zvočna kamera za amaterje



Po dolgem čakanju je prišla na trg zvočna kamera za kinematografske amaterje. Naprava deluje zelo precizno in ji streže samo en človek

Letalska katastrofa v bližini Londona

V Edmontonu na severu Londona se je zgodila strašna letalska nesreča, ki je zahtevala 14 smrtnih žrtev. 25 oseb je bilo ranjenih, med njimi 13 tako, da bodo bržkone umrle.

Letalo, ki je letelo nad Edmontonom, je padlo na streho neke hiše. Pri tem je benzin eksplodiral in hiša, na katero je letalo padlo, je začela takoj goreti. Preden so prihiti gasilci, se je ogenj lotal še dveh sosednjih hiš. Pod razvalinami popolnoma zgorelih poslopij so našli 10 trupel, 25 oseb pa je dobilo poškodbe. Tudi posadka letala je zgorela.

Stalinova avtomobilska nesreča

Po neki vesti, ki jo je prejel iz Moskve po ovinkih »Ilustrowany Kurjer Codzienny«, je doživel Stalin te dni v bližini Moskve avtomobilsko nesrečo, od katere je ostal po čudežu živ.

»Rdeči car« se je vozil v svojem oklopnem avtomobilu proti 20 km oddaljenemu izletišču Gorkam. V največjem diru se je vozilo zaletelo v neko drevo, zavoljo svojih močnih sten pa ni bilo močno poškodovano. Stalin je vrgel z vso silo proti zadnji steni in si je zlomil roko. Dva agenta GPU, ki sta ga spremljala, sta si zlomila tilnik in sta bila na mestu mrtva.

Soferja, ki je bil že deset let v Stalinovi službi, so aretirali, češ da je nesrečo namenoma povzročil in ga zaprli v zloglasno Lubjanko.

Delo Papaninove odprave v knjigi

V Leningradu so imeli pod predsedstvom člana Papaninove skupine Fjodorova konferenco, na kateri so razpravljali ob objavi znanstvenega gradiva, ki ga je nabrala odprava na svoji glavni poti skozi polarno morje na plavajoči ledni plošči. Sklenili so, da objavijo to gradivo v štirih knjigah, ki bodo opremljene z množštevimi fotografijami in kartami.

Leto dni v snegu in ledu

Te dni je odpula iz New Yorka norveška ekspedicijska ladja »Wyatt Earp« s 17 možmi posadke, med njimi enega zdravnika, dveh letalskih pilotov in enega radiotelegrafista. Ladja bo plula do Kapskega mesta, kjer čakata slovita polarna raziskovalca Lincoln Ellsworth in Hubert Wilkins, da odpotujeta v Antarktiko, kjer mislita prebiti leto dni sredi večnega snega in ledu. Z letalom nameravata po načrtu raziskati 75.000 kvadratnih milj polarnega ozemlja. V ostalem ne gre toliko za nova zemljepisna odkritja, kolikor za odkritje rudniških bogastev, ki jih slutijo pod antarktičnim ledom.

Max Reinhardt

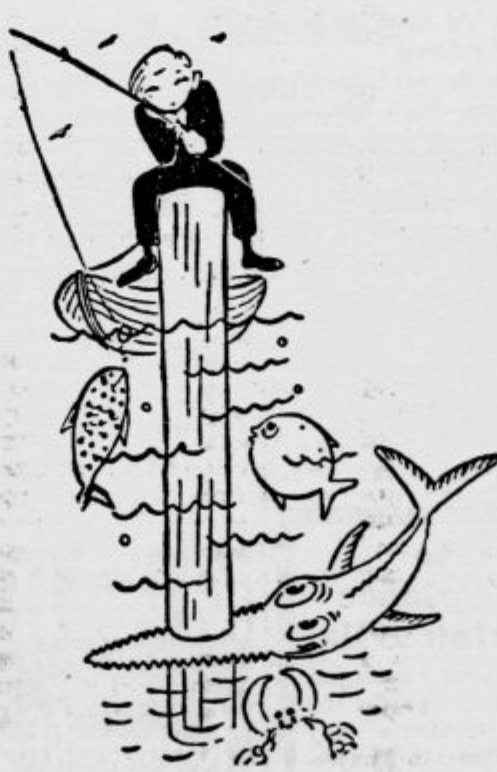


znani nemški režiser, ki je moral zavoljo svojega židovskega pokolenja zapustiti svojo domovino, je postal ameriški državljani in režira trenutno v Los Angelesu Goethejevega »Faust«

A NEKDOTA

V Illinoisu se je iztiril neki vlak, dva potnika sta bila žrtev. Enega je ubilo, drugi je izgubil nogo. Ta, kakor tudi vdova po mrtvem, sta tožila železniško družbo za odškodnino. Sodnik je poškodovancu priznal 15.000 dolarjev odškodnine, vdovi pa samo 5000 dolarjev, kar tet seveda ni bilo prav. Ko se je pritožila, ji je illinoiski Salomon odgovoril: Stvar je popolnoma v redu. Mož brez noge si za 15.000 dolarjev ne more kupiti nove noge, vdova s petimi ti-točaki pa lahko vedno dobi moža, ki ne bo samo nov, temveč nemara tudi boljši od prvega.

VS AK DAN ENA



Kakršno delo, takšno plačilo. (»Politikene«)

Obča razstava fotografije na ljubljanskem velesejmu

Sedaj, ko je vse tako lepo razvrščeno v predale, urejeno po številkah, obešeno na stene, ni videti enoletnega truda, mnogo prečutih noči, pribolice težav. Razstava stoji in je predana javni sodbi. Šele sedaj je tudi videti, da ta sodba ne more biti drugačna nego pozitivna. Kakšen redki nezadovoljni Kranjec, ki dela izjemo, je za potrdilo pravila samo potreben.

Delo, ki ga je izvršil Fotoklub Ljubljana s to prireditvijo, je trenutno še težko preceniti, gotovo pa je, da bo imelo velik pomen za ves nadaljnji razvoj naše fotografije. In skoraj bi se dalo prerokovati, v katero smer bo šel ta razvoj. Tretja mednarodna razstava umetniške fotografije je nedvomno težišče vse prireditve, vendar se mi zdi, da bo zarezal globlje brazde v naš amaterski svet oddelek fotografije in njenih uporab, ki so ga namestili v paviljon »M«. Ze nekoliko let je opaziti na razstavah FKL tendenco, da bi se zanimanje naših amaterjev obrnilo od gole umetniške tudi v področja uporabljene fotografije. Paviljon »M« predstavlja v tem oziru neki višek, razstavo za se, ki bi jo drugod s kvantiteto morda lahko prekosili, s kvaliteto in pestrostjo pa prav gotovo ne.

To je mogoče edino zavoljo tega, ker ima FKL jasen in širokopoten program pred seboj, ljudi, ki znajo nekaj organizirati in žrtvovati, ter ljudi, ki se vsak zase zanima za kakšno stvar in to svoje zanimanje rad obrača klubu v korist. Tako je klubov član, mladi cand. arch. Marjan Rupar, prevzel aranžman razstave in vsak, ki pozna težave s paviljoni našega velesejma, in ki upošteva, da finančno stanje ljubljanske fotomaterske organizacije še vedno ni rožnato, mora priznati, da je svojo nalogo vzorno rešil. Drug član kluba, slikar-grafik Peter Kocjančič, je s svojo priznano spretnostjo poskrbel za efektivno zunanje lice razstavnega kataloga, prospektov, signet, plaket in tokratnega velesejskega lepaka, obenem je pomagal tudi pri podrobnih razstavitvi razstavnih predmetov. Tretji član, mladi fotografski pomočnik Strojko Menart, je svoje veselje do skrbnega risarskega dela izkoristil za izdelavo grafikonov, ki zbujajo v paviljonu »M« toliko pozornosti in so doprinesli svoj del k pestrosti razstave. Tu bi bilo tudi mesto, da se omeni naporno organizacijsko delo, ki ga je z vso temeljitostjo izvršil razstaveni odbor z načelnikom Karicom Kocjančičem, tajnikom ing. Lujom Micheliem in ostalimi člani Cirilom Böhmom, dr. Milanom Dularjem, Franjom Ercetom in Srečkom Gromom, kakor tudi delo žirije, ki so jo sestavljali Janko Branc, Maks Gliha, Srečko Grom, Karlo Kocjančič, Peter Kocjančič, Fran Krašovec, ing. Lujko Micheli in ki se je morala samo z izbiranjem slik za mednarodno razstavo umetniške fotografije zamuditi kakšnih dvajset večerov. Sicer nas pa že majhen sprehod po oddelku fotografije in njenih uporab v paviljonu »M« pouči, kako so poindeli člani FKL iz same navdušenosti za stvar vsestransko delovali, da bi razstava uspešna čim sijažneje.

Oddelek se pričena v sprednjem delu paviljona in obstanskih pultih, kjer sta namestila Ivo Koželj z Jesenic in Janko Branc čudovito serijo posnetkov v naravnih barvah, pred katerimi se ustavljajo obiskovalci s strmenjem nad lepoto, ki jo proži očem ta nova panoga fotografije. Tem posnetkom se pridružujejo na nadaljnjih pultih v zadnjem delu paviljona nile manj čudoviti barvni posnetki Karla Bolaffia, dr. Ivana Bonača, dr. Milana Dularja, dr. Aleksandra Horovica in Karla Kocjančiča. In tu nikakor ne gre samo za posnetke z umetniškimi ambicijami, še več je nemara takšnih, ki kažejo uporabnost posnetkov v naravnih barvah v znanosti (botaniki, domoznanstvu, fiziki, mineralogiji, umetnostni zgodovini, medicini i. t. d.). Tu je ljubljanski fotoklub s svojimi člani zaozaral pravo ledino v slovenski znanosti in si pridobil zanjo trajne zasluge.

Vzglede stvari je prispeval za našo znanost in praktično uporabo tudi v črno-beli tehniki. Še v sprednjem delu paviljona visi na vmesni steni mična študijska serija iz otroškega življenja, ki jo je posnel klubov predsednik dr. Rudolf del Cott. Na drugi strani stene mora zadiviti vsakogar sijajna serija dvanajstih velikih posnetkov o metamorfizi svilopreje, ki jo je sestavil Jeseničan Slavko Smolej in ki ji je nedvomno namenjeno, da pojde po svetu. Koliko ljudi, ki gre mimo tega dela, se neki zaveda, da je bilo treba tu mesece in mesece neprestane opazovanja, skrb, iznajdljivosti?

Potem sledijo na stenah zadnjega dela paviljona nadaljnje vrste primerkov, ki kažejo, kako vsestransko uporabna je fotografija v vseh področjih znanosti in vsakdanjega življenja. Nekoliko prekrasnih slik podaja kot uvod glavne tipe fotomaterskih motivov, nato sta Ante Kornič in ing. Micheli prispevala po en vzoren primer živalske in botanične slike. Ante Kornič je razstavil zaporedne posnetke sončnega mrka kot tip astronomske slike, nato je prispeval mineraloški institut ljubljanske univerze vrsto mikrofotogramov kristalov, fizikalni institut navadne in röntgenske spektre snovi, dr. del Cott je razstavil vrsto mikroskopskih, röntgenskih in drugih posnetkov iz medicinskega področja. Menda ni gledalca, ki bi se ne ustavil nekoliko dalj časa ob njegovih vzornih posnetkih dvočrtega človeškega spacka, med katerimi ima posebno znanstveno vrednost röntgenogram, ki kaže notranji kostni ustroj (dvojno hrbtnico) te grozotne igre narave. Zanimiv je za strokovnjaka tudi primer flum-skega elektrokardiograma. Karlo Kocjančič je pokazal primerjalni posnetek v megletem vremenu z navadno ploščo in z infrardečimi žarki, dr. del Cott pa podaja drug primerjalni vzorec uporabe teh žarkov v medicinski praksi. Poseben okvir je namenjen fotografiji kot pripomočku za študij drugih upodablajočih umetnosti (slikarstva, kiparstva, arhitekture), za kar so dali dovršene posnetke na razpolago Branc, Micheli, Franc Bazelj, Marencič. V kot in delno na pulte je razmestil g. Oskar Delkin, naš karto-

graf, svoj oddelek, kjer se ljudje čudijo kompliciranim aparaturam in postopkom, po katerih nastajajo s pomočjo fotografije moderne zemljepisne karte. Gledalci, ki nimajo sposobnosti, da bi se v te reči poglabili, občudujejo vsaj njegove lične modelčke pokrajini in fotografirajočih letal.

Oddelek uporabnostne fotografije se nadaljuje nato z nekaterimi značilnimi primeri znanstvenih motivov in načinov v amaterski praksi, n. pr. uporabe infrardečih in röntgenskih žarkov za posebne efekte in v pokrajini in kompoziciji (dr. del Cott, Karlo Kocjančič, Ivo Koželj). Lepi vzorci folklornih motivov, sportne, telovadne in reportažne fotografije, dalje nekoliko posnetkov, ki kažejo, kako si naši amaterji predstavljajo fotografsko tujsko prometno propagando, dopolnjujejo ta oddelek, kjer srečujemo spet nova imena članov FKL (Vojko Jankola, Viktor Pogačnik, Ljuboz Vidmajer iz Zagreba, Ciril Vodišek). Polovico zadnje stene zavzemajo končno posnetki, ki kažejo, kako se udeležuje fotografija v industrijskem in obrtnem obratu (dr. Aleksander Horovic, Slavko Smolej, Božidar Štajer), v reklamni, v področju časopisne in knjižne ilustracije (dr. del Cott, Oskar in Peter Kocjančič), v posebnih panogah, n. pr. v filatelistični praksi in za snemanje vzorcev (ing. Micheli), za izdelovanje zabavnih montaž, trikov i. t. d. In to še vedno ni vse, kar je zbrala neverjetna prihodnost naših organiziranih amaterjev po nekem smotnem načrtu. V posebnem pult so razmestili primerke iz kriminalistične prakse, ki jih je dal na razpolago kriminalni arhiv ljubljanske policijske uprave in ki zbujajo živo zanimanje, saj prihajajo posnetki te vrste iz umljenih razlogov javnosti le redkokdaj pred oči. In tam zraven je dr. del Cott montiral v stereoskop izvrstne domače konstrukcije posnetek interiera, ki daje gledalcem vsaj majhen pojem o tem, kako rešuje fotografija na dvodimenzionalni ploskvi problem trodimenzionalnosti predmetov.

Ves ta oddelek obče razstave je videti na prvi pogled morda majhen, toda ko hočeš naštet vse, kar vsebuje, opaziš, da je to z enim samim, čeprav obsežnim člankom nemogoče. A še težje bi bilo obseči njegovo vsebino. So posnidi razstavni listi, pred katerimi se dolgo ustavlja celo ljudje, ki jim je fotografija drugače deveta briga. Kar je storil ta oddelek za popularizacijo fotografije in strok, ki se z njo bavijo, je edinstveno. Pokazal je obenem, da so naši organizirani fotomaterji sino daleč od tega, da bi fotografijo umevali zgolj kot umetnost ali kot knjižarenje tjavendan.

K. K.

R A D I O

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega branja dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«, Ljubljana, Knaflijeva ul. 5.

Sreda 8. septembra

Ljubljana 12: Plošče. — 12.45: Poročila. 13: Napovedi. — 13.20: Koncert salonskega kvarteta. — 14: Napovedi. — 18: Zvezde in zvezdniki (plošče). — 18.40: Madinska ura: Septembar v naravi (g. M. Zor). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Meštrovičev-idealistični liki (dr. Branko Mašič). — 19.50: Plošče. — 20: Pisan večer. Sodelujejo: Akademski pevski kvintet gg. Haršlag in Antunovič (kitara in mandolina), g. Ivan Cimerman (harmonika). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Lahka glasba z velesejske restavracije »Volga«.

Cetrtek 8. septembra

Ljubljana 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Vesel pozdrav (plošče). — 9.45: Verski govor (dr. R. Tominec). — 10: Cerkevna glasba iz stolnice. — 11: Otroška ura (gdč. Manca Komanova). — 11.30: Prenos godbe in petja z velesejske restavracije Cesar. — 12.30: Godbe na pihala (plošče). — 13: Napovedi, poročila. — 13.20: Koncert Radijskega orkestra. — 17: Kmet, ura: Preskrbimo si dobro kislno krmo (inz. M. Absc). — 17.30: Lahka glasba z velesejske restavracije Volga. — 18.15: Duet harmonik (brata Goloba). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Ministrstvo za telesno vzgojo naroda. — 19.50: Koncert na wurlitskih orglah (plošče). — 20.30: Početni-ce v glasbi in besedi. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Citraški trio »Vesna«.

Beograd 17.05: Lahka in narodna glasba. — 20: Orkester, narodne pesmi, klavirske skladbe. — 22.15: Narodni napevi. — Zagreb 17.30: Orkester. — 20: Bachova masa v H-molu. — 22.20: Ples. — Praga 19.25: Iz operet. — 20: Orkester. — 22.15: Lahka glasba s plošč. — Varšava 21.10: Operetna muzika. — 22: Komorne skladbe. — 22.40: Plošče. — Sofija 18: Vojaška godba in godalni orkester. — 20.30: Sonate. — 20.50: Plošče. — 22: Plesna muzika. — Dunaj 12: Dunajski simfoniki. — 15: Veliki orkester. — 18: Lahka glasba. — 19: Komorne skladbe za pihala. — 21: Godalni orkestri in vojaške godbe. — 22.30: Kakor Stuttgart. — 24: Nočni koncert. — Berlin 20: Ljubavne pesmi. — 21: Veliki orkester. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — 24: Nočni koncert. — München 19: Mali orkester. — 21: Kakor Berlin. — 22.30: Prenos iz Stuttgarta. — 24: Kakor Berlin. — Stuttgart 19: Iz življenja originala. — 20: Pester glasbeni spored. — 22.30: Mali orkester in solisti. — 24: Nočni koncert.

KAKO SE ZAČNE

»Oče, kako se prav za prav začne vojna?«

»Hm, misli si na primer, da bi se Francija sporekla z Anglijo...«

»Toda, mož, se hitro vmeša žena, »Francija se z Anglijo vendar ne bo udarila.«

»To navajam samo kot primer, ženska!«

»Pa s tem otroka begaš.«

»Ne, saj ga ne begam.«

»I, seveda gale«

»Hvala, oče,« reče takrat nadebudni sinček, »zdaj pa že vem, kako se vojne začne.«